

JAARREKENING STEDIN NETBEHEER B.V.

2018

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
JAARREKENING	6
Geconsolideerde jaarrekening 2018	7
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	11
Enkelvoudige jaarrekening 2018	53
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	55
OVERIGE GEGEVENS	60
Statutaire winstbestemming	61
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	62
BIJLAGEN	66
Verklaring naleving gedragscodes	67
Gereguleerde taken Netbeheer	69
Gesegmenteerde informatie	71
Overeenkomsten met verbonden partijen	82
Beter netbeheer	83
DISCLAIMER	85

INLEIDING

Stedin, voor de nieuwe energiegeneratie

Als netbeheerder realiseert Stedin een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening voor haar ruim 2 miljoen klanten. Dit doen we enerzijds door het aanleggen, beheren en toekomstbestendig maken van de elektriciteits- en gasnetten en anderzijds door het faciliteren van de energiemarkt. Stedin is netbeheerder in het grootste deel van de Randstad, waaronder Den Haag, Utrecht, Rotterdam en het Rijnmond haven- en Botlekgebied. Drukke, stedelijke gebieden met complexe infrastructuur, waar de afhankelijkheid van energie groot is en energie altijd beschikbaar moet zijn. Om te wonen, werken en leven. Vandaag, en morgen. Daarnaast beheren we de energie-infrastructuur in de regio's Kennemerland, Amstelland en Noordoost Friesland. Bij Stedin werken 3.665 medewerkers.

Onderdeel van de netwerkgroep

Stedin Netbeheer B.V. (Stedin) is onderdeel van de netwerkgroep met aan het hoofd Stedin Holding N.V. Binnen deze groep is Stedin eigenaar van meerdere elektriciteits- en gasnetwerken in Nederland. Vanuit die hoedanigheid is Stedin verantwoordelijk voor het uitvoeren van de gereguleerde activiteiten die staan in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet en die op een netbeheerder van toepassing zijn. Stedin Holding N.V. heeft de eigendom van alle aandelen Stedin. De aandelen van Stedin Holding N.V. zijn in handen van 53 Nederlandse gemeenten. Gemeenten met meer dan 2% van de aandelen zijn: Rotterdam, Den Haag, Dordrecht, Leidschendam-Voorburg, Lansingerland, Delft, Zoetermeer, Nissewaard, en Pijnacker-Nootdorp.

Gereguleerde markt

Stedin opereert naast andere regionale netbeheerders in een gereguleerde markt. Iedere regionale netbeheerder is een monopolist binnen zijn verzorgingsgebied. Regulering houdt in dat de taken die de netbeheerders uitvoeren in de Nederlandse wetgeving zijn vastgelegd en dat de tarieven die ze daarvoor mogen vragen, bepaald worden door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Het reguleringsmodel stimuleert netbeheerders door middel van een benchmarkvergelijking om zo goed mogelijk te presteren op het gebied van efficiëntie en kwaliteit. Een gedetailleerde omschrijving van de gereguleerde activiteiten is opgenomen in de bijlage 'Gereguleerde taken Netbeheer'.

Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie

De elektriciteits- en gasnetten vormen een belangrijke schakel in het energiesysteem. We zijn er trots op dat onze netten tot de meest betrouwbare van de wereld behoren. Tegelijkertijd zijn we onderdeel van een belangrijke maatschappelijke verschuiving: de urgente overgang van een economie die vooral is gebaseerd op het gebruik van fossiele energiebronnen naar een schone economie gebaseerd op hernieuwbare bronnen. Stedin zet in op een leefwereld die in het teken staat van duurzame verbinding.

Jaarrekening Stedin

De jaarcijfers 2018 van Stedin zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stedin Holding N.V. als onderdeel van het jaarverslag van Stedin Groep 2018. Het jaarverslag van Stedin Groep is online gepubliceerd. Stedin Holding N.V. heeft een aansprakelijkheidsverklaring afgegeven ten aanzien van de verplichtingen van Stedin. Uit hoofde van toepassing van artikel 2:403 BW is Stedin vrijgesteld van de verplichting tot openbaarmaking van de jaarrekening in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Uit het oogpunt van transparantie kiest Stedin ervoor haar jaarrekening toch te publiceren. Tevens geeft deze jaarrekening invulling aan de verplichtingen die voor Stedin voortvloeien uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Deze wetten verplichten Stedin onder meer om een afzonderlijke

boekhouding te voeren voor het beheer van de netten en een verslag van deze boekhouding te publiceren. De bijlage 'Gesegmenteerde informatie' van deze jaarrekening geeft invulling aan deze verplichting.

Wet Normering Top Inkomens

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is van toepassing op Stedin. De toelichtingsvereisten over 2018 voor Stedin ingevolge de WNT zijn verantwoord in de jaarrekening van Stedin Holding N.V. in paragraaf 7.4.1 'WNT verantwoording 2018 Stedin Netbeheer B.V. en Enduris B.V.'.

JAAARREKENING

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2018

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

x € 1 miljoen	Toelichting	2018	2017
Netto-omzet	4	1.022	973
Overige baten	5	25	60
Totaal bedrijfsopbrengsten		1.047	1.033
Personeelskosten	6	303	281
Kosten van inkoop en uitbesteed werk	8	265	232
Overige bedrijfskosten	9	186	208
Af: Geactiveerde productie eigen bedrijf	10	-139	-110
		615	611
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	11	254	245
Totaal bedrijfskosten		869	856
Bedrijfsresultaat		178	177
Financiële baten en lasten	12	-31	-34
Resultaat voor belastingen		147	143
Belastingen	13	-18	-27
Resultaat na belastingen		129	116
Totaal niet-gerealiseerde resultaten		-	-
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		129	116

GECONSOLIDEERDE BALANS VOOR WINSTBESTEMMING

x € 1 miljoen	Toelichting	31 december 2018	31 december 2017
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	15	5.374	5.090
Immateriële vaste activa	14	8	8
Financiële vaste activa			
- Verstrekte leningen	16	12	9
- Overige financiële vaste activa	16	-	-
Totaal vaste activa		5.394	5.107
Vlottende activa			
Vorraden	18	34	33
Vorderingen op groepsmaatschappijen	17	6	16
Handelsdebiteuren en overige vorderingen	19	134	155
Liquide middelen	20	37	19
Totaal vlottende activa		211	223
TOTAAL ACTIVA		5.605	5.330
EIGEN VERMOGEN EN PASSIVA			
Aandelenkapitaal	21	1	1
Agio reserve	21	2.748	2.748
Overige reserves	21	331	215
Resultaat boekjaar	21	129	116
Totaal eigen vermogen		3.209	3.080
Langlopende verplichtingen			
Personeels- en overige voorzieningen	22	8	12
Uitgestelde belastingverplichtingen	23	89	117
Langlopende schulden aan groepsmaatschappijen	24	1.151	1.151
Vooruitontvangen opbrengsten	25	551	479
Totaal langlopende verplichtingen		1.799	1.759
Kortlopende verplichtingen			
Kortlopende schulden aan groepsmaatschappijen	26	443	335
Handelscrediteuren en overige schulden	27	154	156
Totaal kortlopende verplichtingen		597	491
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN PASSIVA		5.605	5.330

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

x € 1 miljoen	Toelichting	2018	2017
Resultaat na belastingen		129	116
Aanpassingen voor:			
· Afschrijvingen en bijzondere waardemutaties materiële vaste en immateriële activa	11	254	245
· Resultaat bij verkoop materiële en immateriële vaste activa		-4	-4
· Resultaat bij verkoop activa aangehouden voor verkoop		-	-7
· Amortisatie bijdrage aansluitkosten	25	-14	-14
· Mutatie werkkapitaal	33	136	-70
· Mutatie voorzieningen en overige		52	82
Kasstroom uit operationele activiteiten		553	348
Nieuw verstrekte leningen	16	-5	-6
Aflossing verstrekte leningen	16	2	4
Investeringsmateriële vaste activa	15	-534	-452
Desinvesteringen materiële vaste activa	15	5	4
Investeringsimmateriële vaste activa	14	-3	-2
Desinvesteringen activa aangehouden voor verkoop		-	59
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-535	-393
Mutatie liquide middelen		18	-45
Saldo liquide middelen per 1 januari		19	64
Saldo liquide middelen per 31 december		37	19

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het geconsolideerd kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Verhoudingen met gelieerde vennootschappen worden verantwoord onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Voor de transacties met verbonden partijen zie tevens toelichting 29. Transacties met verbonden partijen.

Een specificatie van de mutatie werkkapitaal is opgenomen in toelichting 33. Toelichting op het geconsolideerd kasstroomoverzicht.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT EIGEN VERMOGEN

x € 1 miljoen	Aandelen- kapitaal	Agioreserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal eigen vermogen
Per 1 januari 2017	1	2.753	99	116	2.969
Verkrijging onder gemeenschappelijke leiding	-	-5	-	-	-5
Resultaat bestemming 2016	-	-	116	-116	-
Totaalresultaat	-	-	-	116	116
Per 31 december 2017	1	2.748	215	116	3.080
Resultaat bestemming 2017	-	-	116	-116	-
Totaalresultaat	-	-	-	129	129
Per 31 december 2018	1	2.748	331	129	3.209

De verkrijging onder gemeenschappelijke leiding heeft betrekking op het overdragen van de activiteiten met betrekking tot kabelstoringen van CityTec B.V. aan Stedin Operations B.V.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Algemene informatie

Stedin Netbeheer B.V. (hierna Stedin) is statutair gevestigd aan de Blaak 8 te Rotterdam en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24289101. Stedin past artikel 2:403 BW toe en maakt gebruik van de vrijstelling om een bestuursverslag op te nemen in de jaarrekening alsmede van de vrijstelling ten aanzien van de deponering van de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel. Stedin Holding N.V. heeft hiervoor de benodigde aansprakelijkheidsverklaring en instemmingsverklaring gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel.

De belangrijkste activiteit van Stedin is het realiseren van een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Dit doet Stedin enerzijds door het aanleggen, beheren en toekomstbestendig maken van de elektriciteits- en gasnetten en anderzijds door het faciliteren van de energiemarkt en het daartoe verrichten van alle taken welke in gevolge van artikel 16 lid 1 van de Elektriciteitswet 1998 en in de Gaswet op een netbeheerder, als bedoeld artikel 10 lid 3 van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk artikel 2 lid 1 van de Gaswet rusten, alsmede al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord, mits binnen de wettelijke voorschriften van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk Gaswet.

Stedin is actief in de provincies Zuid-Holland, Utrecht en in delen van de regio's Noordoost-Friesland en Kennemerland. Stedin opereert naast de andere Nederlandse regionale netbeheerders in een gereguleerde markt. Iedere regionale netbeheerder is een monopolist binnen zijn verzorgingsgebied. Regulering houdt in dat de taken die de netbeheerder uitvoert bij wet bepaald zijn en de tarieven bepaald worden door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Het reguleringsmodel stimuleert netbeheerders door middel van een maatstafmodel zo goed (efficiënt en kwalitatief) mogelijk te presteren.

De geconsolideerde jaarrekening van Stedin bevat de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, de geconsolideerde balans, het geconsolideerd kasstroomoverzicht, het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen en de toelichtingen. Tenzij anders vermeld, zijn alle in dit verslag opgenomen bedragen in miljoenen euro.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) per 31 december 2018 zoals goedgekeurd door de Europese Commissie en Titel 9 BW2. De financiële gegevens van de onderneming zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stedin Holding N.V., die is gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam.

De enkelvoudige winst-en-verliesrekening wordt op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW in beknopte vorm weergegeven.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld door de bestuurder van Stedin. De jaarrekening 2018 is ondertekend door de bestuurder van de vennootschap. Ondertekening door de bestuurder geldt tevens als vaststelling door de enig aandeelhouder, Stedin Holding N.V.

Belangrijke gebeurtenissen gedurende 2018

Aanpassingen tarief voor de vennootschapsbelasting

In december 2018 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel goedgekeurd om het vennootschapsbelastingtarief te verlagen naar 22,55% in 2020 en naar 20,50% in 2021. Dit betekent dat de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in de toekomst tegen lagere tarieven zullen worden afgerekend met de fiscus. De waardering van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2018 reflecteren deze lagere tarieven. Het positieve effect op het resultaat na belasting bedraagt € 19 miljoen en is nader uiteengezet in toelichting 23. Uitgestelde belastingverplichtingen .

Interne herstructurering

Per 1 januari 2018 zijn de medewerkers van Stedin Netbeheer B.V. overgegaan naar Stedin Groep Personeels B.V. (voorheen Stedin Operations B.V.) Met deze overgang wordt gerealiseerd dat de medewerkers werkzaam in de gereguleerde activiteiten een dienstverband hebben met Stedin Groep Personeels B.V. Hierdoor worden enerzijds schaalvoordelen gerealiseerd en anderzijds wordt een duidelijkere scheiding aangebracht tussen de gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten.

In december 2017 heeft Stedin Operations B.V. haar naam gewijzigd in Stedin Groep Personeels B.V. en tegelijkertijd haar niet-gereguleerde activiteiten (inclusief medewerkers) juridisch afgesplitst in een nieuw opgerichte vennootschap onder de naam Stedin Operations B.V., welke vervolgens per 1 april 2018, onder algemene titel, is gefuseerd met Stedin Netbeheer B.V. Tevens heeft Stedin Netbeheer B.V. per 1 december 2017 de aandelen in Stedin Groep Personeels B.V. overgedragen aan Stedin Holding N.V.

Deze interne herstructurering heeft geen impact op het gepresenteerde resultaat en vermogen van Stedin over de boekjaren geëindigd op 31 december 2017 en 2018. In de presentatie van de winst-en-verliesrekening wordt het door Stedin Netbeheer B.V. van Stedin Groep Personeels B.V. ingeleende personeel als personeelskosten verantwoord.

Verlegregeling bij de leidingverordening Rotterdam

Op 18 juli 2017 heeft het Hof in Amsterdam Stedin in het gelijk gesteld over de toepassing van de Verlegregeling bij de leidingverordening Rotterdam. De uitspraak houdt in hoofdlijn in dat de kosten van het verleggen van leidingen van het netwerk worden vergoed door de veroorzaker voor de integrale kosten, in dit geval de Gemeente Rotterdam. Inzake de uitspraak heeft Stedin in juli 2018 de totale vordering met een omvang van € 20 miljoen waarvan ruim € 8 miljoen wettelijke rente ontvangen. Dit is verwerkt in de jaarrekening 2017. Deze vordering betreft de afwikkeling over de jaren 2006 tot en met 2011. Deze transactie is verwerkt in de post handelsdebiteuren (€ 20 miljoen), vooruitontvangen opbrengsten (€ 12 miljoen) en rentebaten (€ 8 miljoen).

International Financial Reporting Standards (IFRS)

De geconsolideerde jaarrekening van Stedin is opgesteld in overeenstemming met de per 31 december 2018 geldende IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Unie (EU), en de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. IFRS omvat zowel de IFRS-standaarden als de International Accounting Standards van de International Accounting Standards Board (IASB) en de interpretaties van IFRS- en IAS-standaarden van respectievelijk de IFRS Interpretations Committee (IFRIC) en het Standing Interpretations Committee (SIC). Waar noodzakelijk zijn waarderingsgrondslagen van joint operations en geassocieerde

deelnemingen in overeenstemming gebracht met die van Stedin. De geconsolideerde jaarrekening is met toepassing van het continuïteits- en het toerekeningsbeginsel opgesteld.

Gewijzigde IFRS-standaarden en interpretaties

De volgende wijzigingen in bestaande IFRS-standaarden die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd met ingang van het boekjaar 2018, zijn relevant voor Stedin en zijn in voorkomende situaties toegepast bij het opstellen van deze jaarrekening:

IFRS 9 'Financial Instruments'

IFRS 9 'Financial Instruments': deze standaard stelt een alomvattend kader voor de classificatie, presentatie, opname en waardering voor alle financiële activa en financiële verplichtingen en vervangt de bestaande regelgeving in IAS 39 'Financial Instruments: Recognition and Measurement'. De standaard bevat onder andere gewijzigde bepalingen voor de classificatie van financiële activa en verplichtingen die meer aansluiten bij het ondernemingsmodel en voor bijzondere waardeverminderingen van financiële activa op basis van een 'expected loss' model in plaats van een 'incurred loss'-model. Daarnaast zijn de bepalingen voor hedge accounting aangepast om beter aan te sluiten bij het risicobeleid van ondernemingen.

De gewijzigde bepalingen voor classificatie van financiële activa en verplichtingen leiden niet tot een andere waardering voor Stedin.

IFRS 15 'Revenue from Contracts with Customers'

Algemeen

Vanaf 1 januari 2018 past Stedin IFRS 15 'Revenue from Contracts with Customers' toe. In IFRS 15 wordt een vijfstappenmodel geïntroduceerd voor de verwerking van omzet uit contracten met klanten. Het startpunt is de beoordeling of sprake is van een contract met een klant en welke separate prestatieverplichtingen kunnen worden geïdentificeerd. Vervolgens dient de transactieprijs te worden bepaald en gealloceerd aan elke separate prestatieverplichting. De opbrengst dient te worden verantwoord op het moment dat Stedin een prestatieverplichting vervult en de klant de beschikkingsmacht heeft verkregen over de betreffende activa dan wel de bijhorende diensten zijn geleverd.

Opbrengsten die resulteren uit contracten met klanten worden als netto-omzet in de winst-en-verliesrekening gepresenteerd. Alle overige opbrengsten worden als overige baten verantwoord. Afhankelijk van de situatie en het contract met de afnemer kunnen de opbrengsten op schattingen zijn gebaseerd. De opbrengsten worden grotendeels maandelijks gefactureerd. De opbrengsten hebben geen significante financieringscomponent. Betaling vindt in principe plaats binnen de reguliere betalingstermijnen van Stedin.

Impact op de opname, waardering en presentatie van contracten met klanten

De invoering van de nieuwe standaard is geëffectueerd overeenkomstig de aangepaste retrospectieve methode. Onder deze methode heeft Stedin alle op 1 januari 2018 lopende contracten met klanten beoordeeld. Op grond van deze beoordeling heeft Stedin geconcludeerd dat de invoering van de standaard geen aanleiding geeft tot aanpassing van het vermogen per 1 januari 2018. De belangrijkste grondslag voor de conclusie is gelegen in het feit dat de allocatie van de transactieprijs aan de diverse onderkende prestatieverplichtingen niet wezenlijk afwijkt van de relatief zelfstandige verkoopprijzen van

de onderkende prestatieverplichtingen. Dit onder meer door het ontbreken van gebundelde goederen en diensten in combinatie met kortingen en/of significante financieringselementen. Daar komt bij dat de opbrengstverantwoording in belangrijke mate over een periode plaats vindt. Tegelijkertijd blijft de waardering en presentatie van de contractactiva en -verplichtingen ongewijzigd.

De presentatie van de opbrengsten blijft ongewijzigd met uitzondering van de realisatie van de vooruitontvangen bijdragen aansluitkosten en de op basis van wettelijke regelingen aan klanten verschuldigde tegemoetkomingen.

Tot en met 2017 is de realisatie van de vooruitontvangen bijdragen aansluitkosten gepresenteerd onder de overige baten (2017: € 13 miljoen). Verder worden op basis van wettelijke regelingen, aan klanten verschuldigde tegemoetkomingen bij storingen in het transport van elektriciteit en gas gecorrigeerd op de netto-omzet in 2018. Deze tegemoetkomingen werden in 2017 onder de overige bedrijfskosten verantwoord (€ 2 miljoen).

De incrementele kosten verbonden aan het sluiten van overeenkomsten met contractanten zijn minimaal en worden derhalve niet geactiveerd. Nadere toelichtingen op de contractactiva- en verplichtingen per ultimo 2018 zijn opgenomen onder toelichting 19. Handelsdebiteuren en overige vorderingen respectievelijk 27. Handelscrediteuren en overige schulden.

Gereguleerde diensten

De gereguleerde diensten zijnde aansluit-, transport- en meetdiensten van de netbeheeractiviteiten vallen onder het reguleringskader van de Nederlandse toezichthouder van energiedienstverlening, de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Contracten met klanten voor deze diensten worden voor onbepaalde tijd aangegaan en bij aanvang van het contract betaalt de klant een investeringsbijdrage, vervolgens betaalt de klant periodieke vergoedingen voor de dienstverlening en / of periodieke vergoedingen voor het geleverde transport van elektriciteit en gas via het netwerk. De klant ontvangt en consumeert simultaan alle voordelen van de prestatie die Stedin Groep gedurende de periode levert. Derhalve vindt de opbrengstverantwoording gespreid over het jaar plaats. Afhankelijk van de dienst worden de opbrengsten lineair of op basis van het getransporteerde volume verantwoord gedurende het jaar. De klantbijdragen voor aansluitkosten en bijdragen voor reconstructies worden als vooruitontvangen bedragen gepassiveerd op de balans en kwalificeren als contractverplichtingen. Deze vooruitontvangen bedragen vallen vrij in de netto-omzet in de periode waarop zij betrekking hebben.

Commerciële diensten

Stedin maakt gebruik van de praktische vrijstelling om voor de verwerking van contracten inzake commerciële diensten (met name meet- en transformatordiensten) de portefeuille benadering toe te passen. Contracten met klanten voor commerciële diensten worden voor onbepaalde tijd aangegaan waarbij de klanten periodieke vergoedingen betalen voor de dienstverlening. Deze dienstverlening betreffen prestatieverplichtingen die over een periode worden vervuld. De opbrengsten worden verantwoord in de periode dat de klant de dienst afneemt. Het saldo van de nog te factureren of vooruitgefactureerde bedragen ten opzichte van de waarde van de door Stedin vervulde prestatieverplichtingen (contractactiva respectievelijk contractverplichtingen) worden verantwoord onder de overige vorderingen respectievelijk schulden.

IFRIC 22 'Foreign Currency Transactions and Advance Consideration'

De nieuwe interpretatie inzake IFRIC 22 die transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen behandelt heeft geen invloed op de verwerking van transacties in vreemde valuta binnen Stedin.

Nieuwe IFRS-standaarden en interpretaties die op latere boekjaren betrekking hebben

De volgende nieuwe IFRS-standaarden die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd maar nog niet verplicht van toepassing zijn in 2018, zijn relevant voor Stedin en worden toegepast vanaf 1 januari 2019:

IFRS 16 'Leases'

IFRS 16 'Leases' wijzigt de wijze waarop leaseovereenkomsten worden gepresenteerd in de jaarrekening. Stedin implementeert de nieuwe standaard per 1 januari 2019. Stedin verwacht leaseovereenkomsten op de balans te presenteren, waarbij het met name gaat om terreinen, gebouwen en leaseauto's die in deze jaarrekening vermeld staan in toelichting 28. Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen. Stedin verwacht de volgende impact bij transitie naar IFRS 16:

- activa en passiva zullen toenemen als gevolg van het op de balans opnemen van "right-of-use assets" en de daaraan gerelateerde leaseverplichtingen;
- de operationele winst, operationele kasstroom, afschrijvingen en interestlasten stijgen en de financieringskasstroom daalt door de andere presentatie van leasekosten en betalingen; en
- er worden geen wijzigingen verwacht in het businessmodel ten aanzien van lease of koop beslissingen van activa.

Stedin zal de eenvoudige transitie methode hanteren waarbij een eventueel effect op het groepsvermogen per 1 januari 2019 zal worden verantwoord. De vergelijkende cijfers over 2018 zullen niet worden aangepast. Stedin past ook andere vrijstellingen toe, zoals het blijven beschouwen van kortlopende leasecontracten en leasecontracten van beperkte waarde als operationele kosten.

Stedin verwacht dat de verwerking van leases die Stedin als lessor heeft niet significant zullen wijzigen.

Stedin rondt haar analyses, waaruit de definitieve impact van bovenstaande punten zal blijken, in 2019 af.

IFRIC 23 'Uncertainty over Income Tax Treatments'

De nieuwe interpretatie van IFRIC 23 heeft betrekking op onzekere belastingposities onder IAS 12. In deze interpretatie worden de volgende punten geadresseerd:

- het collectief behandelen van fiscale posities;
- aannames inzake onderzoek van de Belastingdienst;
- de bepaling van belastbare winst of verlies, grondslagen, verrekenbare fiscale verliezen en belastingtarieven;
- het effect van veranderingen in feiten en omstandigheden.

Deze interpretatie treedt in werking per 1 januari 2019. De mogelijke gevolgen voor de jaarrekening worden nog door Stedin onderzocht.

2. GRONDSLAGEN VOOR CONSOLIDATIE

De geconsolideerde jaarrekening omvat Stedin Netbeheer B.V., haar dochterondernemingen en het proportionele deel van haar joint operations. Een overzicht van de in de consolidatie opgenomen entiteiten is opgenomen in de toelichting bij deze jaarrekening 34. Overzicht dochterondernemingen en overige kapitaalbelangen.

Dochterondernemingen

Een dochteronderneming is een onderneming waarover Stedin beslissende zeggenschap uitoefent. Dit houdt in dat Stedin direct dan wel indirect de financiële en operationele bedrijfsvoering van die onderneming beheerst met als doel economische voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van die onderneming. Zeggenschap is gebaseerd op de bestaande en potentiële stemrechten, die uitoefenbaar of converteerbaar zijn, en daarnaast op het bestaan van andere overeenkomsten die Stedin in staat stellen het operationele en financiële beleid te bepalen.

Volgens de integrale consolidatiemethode worden in de geconsolideerde jaarrekening de activa, passiva, baten en lasten van dochterondernemingen voor 100% opgenomen. De resultaten van de dochterondernemingen die zijn verworven gedurende het boekjaar worden meegenomen vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap is verkregen. Dochterondernemingen worden gedeconsolideerd vanaf het moment waarop geen beslissende zeggenschap meer wordt uitgeoefend. Intercompany-balansposities, -transacties en -resultaten op dergelijke transacties tussen dochterondernemingen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd, tenzij de transactie aanleiding geeft tot het verantwoorden van een bijzonder waardeverminderverslies. De waarderingsgrondslagen van dochterondernemingen zijn, indien nodig, aangepast om een consistente toepassing van waarderingsgrondslagen binnen Stedin te waarborgen.

Joint operations

Een joint operation ('gezamenlijke bedrijfsactiviteit') is een overeenkomst waarbij de partijen, die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, recht hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst.

Alleen het aandeel van Stedin in activa, verplichtingen, baten en lasten in joint operations worden geconsolideerd op basis van de waarderingsgrondslagen van Stedin. Belangen in joint operations worden opgenomen vanaf de datum dat gezamenlijke zeggenschap is verkregen tot het moment dat die gezamenlijke zeggenschap niet meer bestaat.

Overige kapitaalbelangen

Overige kapitaalbelangen zijn investeringen in ondernemingen waarin Stedin een belang heeft en geen beslissende zeggenschap of invloed van betekenis kan uitoefenen. Deze belangen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Indien de reële waarde niet betrouwbaar te bepalen is, wordt het kapitaalbelang gewaardeerd tegen historische kostprijs. Dividenden worden verantwoord in het resultaat op het moment dat deze opeisbaar zijn.

3. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Hierna worden de belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling samengevat die zijn gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2018 van Stedin. De waarderingsgrondslagen in deze jaarrekening zijn consistent met de waarderingsgrondslagen toegepast in de jaarrekening 2017, met uitzondering van invloeden van nieuw toegepaste en gewijzigde standaarden, zoals vermeld in toelichting 1. Grondslagen voor de financiële verslaggeving.

Bijzondere waardevermindering van activa

Van een bijzondere waardevermindering is sprake indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is gelijk aan de hoogste van de verkoopprijs minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde van een actief wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. Deze contante waarde wordt berekend met een disconteringsvoet vóór belastingen waarin de tijdswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief tot uitdrukking komen. Voor activa die niet zelfstandig kasstromen genereren en afhankelijk zijn van de kasstromen van andere activa of groepen van activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waarvan de betreffende activa deel uitmaken.

Een kasstroomgenererende eenheid is de kleinste identificeerbare groep activa die zelfstandig kasstromen genereert die grotendeels onafhankelijk zijn van de kasstromen uit andere activa of groepen van activa. Kasstroomgenererende eenheden worden onderscheiden op basis van de economische samenhang tussen activa en het genereren van externe kasstromen en niet op basis van afzonderlijke juridische entiteiten.

Voor activa wordt jaarlijks middels een triggeranalyse beoordeeld of er gebeurtenissen of veranderingen zijn die kunnen wijzen op een bijzondere waardevermindering. Als een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor het betreffende actief of de kasstroomgenererende eenheid.

Als de boekwaarde van aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen activa hoger is dan de realiseerbare waarde wordt de boekwaarde tot de realiseerbare waarde teruggebracht. Deze bijzondere waardevermindering wordt ten laste van het resultaat gebracht. Een bijzondere waardevermindering van een kasstroomgenererende eenheid wordt in mindering gebracht op de boekwaarde van de activa van de betreffende eenheid (of groepen van eenheden).

Een eerder verantwoorde bijzondere waardevermindering kan worden teruggenomen ten gunste van het resultaat als de oorzaak van vermindering die daarvoor bestond niet langer bestaat of is veranderd. Een bijzondere waardevermindering wordt slechts teruggenomen tot het bedrag van de oorspronkelijke boekwaarde, verminderd met reguliere afschrijvingen.

Vreemde valuta

De jaarrekeningposten van Stedin worden geadministreerd in de valuta van de economische omgeving waarin Stedin opereert. De euro (€) is de functionele valuta van Stedin en is eveneens de valuta waarin de jaarrekening wordt gepresenteerd.

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta (€) tegen de wisselkoers op de datum waarop deze transacties plaatsvinden. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen op balansdatum worden omgerekend in euro tegen de wisselkoers op balansdatum. Valutakoersverschillen die optreden bij transacties in vreemde valuta of omrekening van balansposten, worden verwerkt in het resultaat, behalve als deze als kasstroomafdekking direct in het eigen vermogen worden verwerkt.

Saldering

Vorderingen en verplichtingen worden per tegenpartij gesaldeerd indien sprake is van een contractueel recht tot salderen en tevens sprake is van intentie tot het gesaldeerd afwikkelen. Indien de intentie of daadwerkelijke gesaldeerde afwikkeling ontbreekt, wordt per contract bepaald of sprake is van een actief of een verplichting.

Bedrijfscombinaties onder gemeenschappelijke leiding

Een bedrijfscombinatie onder gemeenschappelijke leiding betreft een transactie waarin de uiteindelijke zeggenschap over alle bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten of bedrijven door dezelfde partijen wordt uitgeoefend, zowel voor als na de bedrijfscombinatie.

Stedin hanteert de carry-over accountingmethode voor de verwerking van bedrijfscombinaties onder gemeenschappelijke leiding. Bij de carry-over accountingmethode wordt de transactie verwerkt op het moment dat de zeggenschap verkregen is. Op verkrijgingsdatum worden de activa en verplichtingen van de verkregen rechtspersoon tegen boekwaarde gewaardeerd. Vanaf verkrijgingsdatum worden de baten en lasten van de verkregen vennootschap verwerkt in de jaarrekening van Stedin. De vergelijkende cijfers worden niet aangepast. Een verschil tussen de koopprijs en het vermogen van de verkregen vennootschap wordt direct verwerkt in de agioreserve.

Opbrengsten

Netto-omzet

De Stedin verantwoordt opbrengsten wanneer zij de prestatieverplichting vervult door goederen of diensten over te dragen aan de klant. Het moment van overdracht is

- over een periode;
- of op een moment in de tijd.

Inherent aan de diensten van de Stedin, is dat deze worden overgedragen aan de afnemer gedurende de periode waarin deze worden verleend. De diensten van de groep zijn te onderscheiden naar gereguleerde diensten en niet-gereguleerde diensten.

Opbrengsten van gereguleerde diensten

De tarieven van de gereguleerde diensten van de Stedin Groep vallen onder het reguleringskader van de Nederlandse toezichthouder van energiedienstverlening, de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Voor de niet-gereguleerde diensten valt de Stedin Groep niet onder een toezichthouder voor de prijsbepaling van de dienstverlening.

Transportdiensten energie

De transportdiensten energie zijn transport-, aansluit- en meetdiensten elektriciteit en transport-, aansluit- en meetdiensten gas. De Stedin Groep transporteert elektriciteit en gas via haar netwerken naar de aansluiting van de klant. De transportdiensten worden gedurende de leveringsperiode verantwoord. De opbrengsten van transportdiensten bestaan uit een vaste periodieke vergoeding voor het gebruik en de beschikbaarheid van de netwerken en een vergoeding per getransporteerd volume. Deze diensten betreffen prestatieverplichtingen die over een periode worden vervuld. De opbrengsten voor het gebruik en de beschikbaarheid van de netwerken worden lineair aan de leveringsperiode toegerekend. Lineaire toerekening representeert de beschikbaarheid van de transportfaciliteit van het netwerk in het gehele verslagjaar. De volume afhankelijke vergoeding wordt verantwoord in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin de transportdienst is verleend.

Bijdrage aansluitkosten en reconstructies

Om transportdiensten van elektriciteit en gas mogelijk te maken zal de Stedin Groep voor nieuwe leveringspunten een aansluiting op het netwerk realiseren. De afnemer betaalt een bijdrage in de aansluitkosten voor deze nieuwe aansluiting. De aansluiting is onlosmakelijk verbonden met de transportdiensten en vormt een geïntegreerd onderdeel van de vergoeding voor transportdiensten. De opbrengsten uit hoofde van de bijdrage aansluitkosten worden daarom lineair over de verwachte leveringsduur van het betreffende aansluitpunt verantwoord. Stedin Groep ontvangt ook bijdrage voor uitgevoerde reconstructiewerkzaamheden aan het netwerk. Deze worden, analoog aan de bijdrage aansluitkosten, lineair over de verwachte leveringsduur van het netwerk verantwoord. De vooruitontvangen bijdragen aansluitkosten en reconstructies zijn contractverplichtingen en worden in balans verantwoord onder de 'Vooruitontvangen opbrengsten'.

Verkoopprijzen

De verkoopprijzen van de gereguleerde diensten zijn gebaseerd op de tarieven zoals de ACM deze heeft bepaald voor het transport van energie. De tarieven voor de bijdragen aansluitkosten zijn tevens bepaald door de ACM. Aanpassingen in verkoopprijzen van gereguleerde diensten kunnen voornamelijk ontstaan als gevolg van storingen in het netwerk waarvoor afnemers wettelijk gecompenseerd dienen te worden en worden als variabele opbrengsten verantwoord. Deze aanpassingen zijn gebaseerd op wettelijke tarieven. De bijbehorende omzet classificeert als variabele opbrengsten. Variabele opbrengsten worden alleen verantwoord voor zover er een hoge mate van zekerheid bestaat dat deze opbrengsten niet zullen worden teruggedraaid.

Opbrengsten van niet-gereguleerde diensten

De niet-gereguleerde diensten van de Stedin Groep betreffen de gegevensverwerking van energiemeters, het beheer, onderhoud en verhuur van energiemeters, storing-, beheer- en onderhouds- en verhuurdiensten voor transformatoren en diensten op het gebied van hoogspanningsprojecten. Stedin Groep past voor deze activiteiten de portfolio benadering toe waarbij de opbrengsten verantwoord naar de voortgang van de verrichte prestaties. De opbrengsten van de overige diensten worden voornamelijk toegerekend op basis van het percentage van de voortgang van het project ('percentage-of-completion') gebaseerd op de cumulatieve kosten van het project op balansdatum ten opzichte van de totale verwachte projectkosten. Verkoopprijzen van niet-gereguleerde diensten zijn marktconform zoals vastgelegd in de betreffende overeenkomst tussen Stedin Groep en de afnemer.

Contractactiva en –verplichtingen

Contractactiva betreffen de niet afdwingbare vorderingen uit hoofde van en uitgaven voor contracten met afnemers. Voor de Stedin Groep zijn dit de nog te factureren bedragen. De Stedin Groep presenteert contractactiva onder de 'Handelsdebiteuren en overige vorderingen'. Voor de balanspost nog te factureren bedragen wordt op dezelfde wijze als voor de handelsdebiteuren een voorziening voor oninbare vorderingen opgenomen. Contractverplichtingen worden gepresenteerd als 'Vooruitontvangen opbrengsten' als onderdeel van de 'Handelscrediteuren en overige schulden'.

Overige baten

Onder de overige baten zijn onder andere de volgende posten verantwoord; dienstverlening aan derden, verkoopopbrengst uit beëindigde bedrijfsactiviteiten en overheidssubsidies. In 2017 werd ook de amortisatie van de bijdrage aansluitkosten verantwoord onder de overige baten. Vanaf 2018 wordt, overeenkomstig IFRS 15, de amortisatie van de bijdrage aansluitkosten verantwoord onder de netto-omzet.

Inkoopkosten en kosten van uitbesteed werk

De inkoopkosten voor compensatie van technische en administratieve netverliezen worden in dezelfde periode verantwoord als de periode waarin de opbrengst van de verkoop wordt gerealiseerd. Daarnaast zijn in deze post de kosten van materialen en diensten van derden opgenomen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten omvatten de rentebaten van de financiële activa, waaronder verstrekte leningen en liquide middelen. Deze rentebaten worden berekend op basis van de effectieve interestmethode.

De financiële lasten bestaan uit met name rentelasten op de rentedragende verplichtingen, berekend volgens effectieve rentemethode. De rentedragende verplichtingen bestaan uit leningen van groepsmaatschappijen. Daarnaast zijn onder de financiële lasten de overige financieringskosten opgenomen.

Dividendopbrengsten van overige kapitaalbelangen worden verantwoord zodra deze opeisbaar zijn.

Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat omvatten de actuele belastingen en de mutaties in de uitgestelde belastingen. Deze bedragen worden ten laste van het resultaat gebracht, tenzij het posten betreft die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen. De actuele belastingen betreffen de bedragen die waarschijnlijk verschuldigd en verrekenbaar zijn over het fiscale resultaat van het verslagjaar. Deze zijn berekend op basis van de geldende belastingwetgeving en -tarieven.

Belastingen op het resultaat omvatten alle belastingen die zijn gebaseerd op fiscale winsten en verliezen, inclusief belastingen die door dochterondernemingen en geassocieerde deelnemingen zijn verschuldigd op uitkeringen aan Stedin. Additionele belastingen op het resultaat voor dividenduitkeringen worden gelijktijdig verwerkt met de verplichting om het betreffende dividend uit te keren.

Stedin maakt onderdeel uit van de fiscale eenheid van Stedin Groep. Stedin Holding N.V., hoofd van de fiscale eenheid, rekent af met Stedin en andere deelnemers aan de fiscale eenheid conform overeengekomen verrekeningsmethodes.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderverdeeld in de onderstaande categorieën:

- Grond en bedrijfsgebouwen
- Machines en installaties
- Overige bedrijfsmiddelen
- Activa in aanbouw

Waardering

De materiële vaste activa worden opgenomen tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. De verkrijgingsprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten. De verkrijgingsprijs van activa die in eigen beheer worden vervaardigd bestaat uit kosten van materiaal, diensten, kosten van directe manuren en een passend gedeelte van direct toerekenbare overheadkosten.

Financieringskosten

Financieringskosten welke direct toerekenbaar zijn aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief, worden conform IAS 23 in de kostprijs opgenomen. Als een actief uit meerdere componenten met onderscheiden gebruiksduren bestaat, worden deze componenten afzonderlijk verantwoord.

Latere uitgaven

Latere uitgaven worden alleen aan de boekwaarde van een actief toegevoegd indien en voor zover daardoor de toestand van het actief is verbeterd ten opzichte van zijn oorspronkelijk geraamde prestatienorm. Revisie, reparatie en onderhoud worden als last genomen in de periode dat de betreffende kosten ontstaan. Als een actief uit meerdere componenten met onderscheiden gebruiksduren bestaat, worden deze componenten afzonderlijk verantwoord. De kosten voor de vervanging van de componenten van materiële vaste activa die worden vervangen om het actief op de beoogde wijze te kunnen laten presteren worden geactiveerd onder gelijktijdige verwijdering van de boekwaarde van de vervangen componenten.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden ten laste van het resultaat gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur, rekening houdend met de geschatte restwaarde. De gebruiksduur en restwaarde worden jaarlijks beoordeeld, eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt. Op grond, terreinen en activa in aanbouw wordt niet afgeschreven.

De afschrijvingstermijnen zijn als volgt:

Categorie	Gebruiksduur in jaren
Bedrijfsgebouwen	25 - 50
Machines en installaties	10 - 50
Overige bedrijfsmiddelen	3 - 25

Operationele leases

Stedin heeft operationele leases die met name betrekking hebben op gebouwen en het wagenpark. Risico's en voordelen die samenhangen met het eigendom van de betrokken activa zijn niet, of niet nagenoeg geheel, overgedragen aan de lessee. Betalingen uit hoofde van operationele leases worden lineair over de leaseperiode als last in het resultaat verwerkt.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa betreffen klantenbestanden verworven bij overnames, software en licenties, concessies, vergunningen, rechten en ontwikkelingskosten. De kosten hiervan worden geactiveerd indien waarschijnlijk is dat deze activa economisch voordeel zullen brengen en de kosten betrouwbaar kunnen worden bepaald. De immateriële vaste activa hebben een bepaalde gebruiksduur en worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Software

Software wordt geactiveerd tegen kostprijs. Zowel voor standaardsoftware als maatwerksoftware bestaat de kostprijs uit de eenmalige kosten van licenties, verhoogd met de kosten om de software gebruiksklaar te maken. Alle toerekenbare kosten van softwareproducten, die kwalificeren als immaterieel vast actief, worden tegen kostprijs opgenomen. Kosten van onderhoud van software worden als last verwerkt in de periode waarin deze ontstaan.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden ten laste van het resultaat gebracht op basis van de geschatte gebruiksduur en vanaf het moment dat het betreffende actief beschikbaar is voor gebruik. Immateriële vaste activa worden afgeschreven volgens de lineaire methode. De restwaarde van deze activa is nihil. De afschrijvingen worden in de winst-en-verliesrekening gepresenteerd als onderdeel van de 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa'.

De volgende gebruiksduren worden toegepast:

Categorie	Gebruiksduur in jaren
Licenties	3 - 30
Software	3 - 5
Concessies, vergunningen en rechten	3 - 30
Ontwikkelingskosten	5 - 15

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden berekend volgens de balansmethode toegepast op de relevante verschillen die bestaan tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van activa en verplichtingen. Uitgestelde belastingen worden gewaardeerd op basis van de belastingtarieven die naar verwachting van kracht zullen zijn wanneer de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld uitgaande van de geldende belastingwetgeving en -tarieven. Uitgestelde belastingen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare tijdelijke verschillen, de voorwaartse compensatie van fiscale verliezen en de verrekening van ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden indien en voor zover het waarschijnlijk is dat toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en joint operations worden alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst zal worden afgewikkeld en dat toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het tijdelijke verschil kan worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden met elkaar gesaldeerd als een juridisch afdwingbaar recht op verrekening van de belastingvorderingen en -verplichtingen bestaat en de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen verband houden met belastingen die door dezelfde belastingautoriteit op dezelfde fiscale eenheid worden geheven.

Overige financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa bestaan voornamelijk uit langlopende vorderingen met een looptijd langer dan een jaar zoals leningen, vorderingen en vooruitbetalingen aan geassocieerde deelnemingen, of externe partijen. De langlopende vorderingen, leningen en vooruitbetalingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Activa/verplichtingen aangehouden voor verkoop

Activa/verplichtingen aangehouden voor verkoop en af te stoten bedrijfsactiviteiten worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop zodra de boekwaarde niet wordt gerealiseerd door voortgezet gebruik maar door verkoop. Deze classificatie vindt alleen plaats als de verkoop van de activa/verplichtingen of bedrijfsactiviteiten zeer waarschijnlijk is, deze in hun huidige toestand onmiddellijk beschikbaar zijn voor verkoop en de verkoop naar verwachting binnen een jaar zal zijn afgerond.

Activa/verplichtingen aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd op boekwaarde voorafgaand aan classificatie als aangehouden voor verkoop of lagere reële waarde verminderd met verkoopkosten.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs, volgens de methode van het gewogen gemiddelde of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs is de verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de

geschatte verkoopprijs in het kader van normale bedrijfsvoering, verminderd met verwachte verkoopkosten. Waardeverminderingen op voorraden worden ten laste van het resultaat geboekt als de opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde.

Handelsdebiteuren en overige vorderingen

Handelsdebiteuren en overige vorderingen zijn vorderingen met een looptijd korter dan een jaar. Deze vorderingen omvatten ook de bedragen die op de balansdatum per saldo nog moeten worden gefactureerd voor geleverde diensten. Vorderingen worden opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een bijzondere waardevermindering. Vorderingen met een looptijd korter dan een jaar worden opgenomen tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen omvatten de kas- en banksaldi en opvraagbare deposito's met een looptijd van maximaal drie maanden.

Personeelsvoorzieningen

Pensioenen

De pensioenverplichtingen van bijna alle bedrijfsonderdelen zijn ondergebracht bij de bedrijfstakpensioenfondsen: Stichting Pensioenfonds ABP (ABP) en de Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT). Voor een beperkt aantal medewerkers zijn individuele verzekerde regelingen van toepassing bij verschillende verzekeringsmaatschappijen.

De hoogte van het pensioen is afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Medewerkers hebben de keuze om onder aanpassing van de hoogte van het pensioen eerder of later dan de AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen te gaan. Dat laatste kan alleen met instemming van Stedin. Bij het ABP kunnen medewerkers met pensioen tussen 60 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd +5 jaar. Bij PMT ligt dit tussen 5 jaar voor en 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.

De belangrijkste pensioenregelingen, die zijn ondergebracht bij het ABP, betreffen collectieve regelingen waarbij meerdere werkgevers zijn aangesloten. Deze regelingen betreffen in wezen toegezegd-pensioenregelingen. Echter, aangezien Stedin geen toegang heeft tot de benodigde informatie én de deelname aan de collectieve regelingen Stedin blootstelt aan actuariële risico's die verband houden met huidige en voormalige werknemers van andere entiteiten, worden deze regelingen behandeld als toegezegde-bijdrageregelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar verwerkt als pensioenlasten in de jaarrekening.

Overige personeelsvoorzieningen

Er wordt een voorziening opgenomen voor de verplichting om bedragen uit te keren bij dienstjubilea en pensionering van medewerkers. Verder wordt een voorziening opgenomen voor de verplichting bij te dragen in de ziektekostenpremie van gepensioneerde medewerkers, voor loondoorbetaling bij ziekte en het werkgeversrisico inzake de Werkloosheidswet. Deze verplichtingen worden per rapportagedatum, voor zover van toepassing, actuariel berekend volgens de vergoeding/dienstjarenmethode ('projected unit credit'-methode) met een disconteringsvoet vóór belasting waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt.

Overige voorzieningen

Een voorziening wordt opgenomen als een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip bestaat door een gebeurtenis in het verleden en waarvan het waarschijnlijk is, dat de afwikkeling zal leiden tot een uitstroom van middelen.

Voorzieningen die binnen een jaar na balansdatum worden afgewikkeld of van beperkt materieel belang zijn worden opgenomen tegen nominale waarde. Overige voorzieningen worden opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitgaven. Bij de bepaling van deze uitgaven wordt rekening gehouden met de specifieke risico's ten aanzien van de betreffende verplichting. De contante waarde wordt berekend met een disconteringsvoet voor belasting waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt. Voor de bepaling van de verwachte uitgaven wordt uitgegaan van gedetailleerde plannen om daarmee onzekerheden over de omvang te beperken.

Langlopende rentedragende schulden aan groepsmaatschappijen

Rentedragende schulden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde, verminderd met direct toerekenbare transactiekosten. Na eerste opname worden rentedragende schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Vooruitontvangen bijdragen

Bijdragen van klanten voor de gemaakte kosten voor de elektriciteits- en gasinfrastructuur worden als vooruitontvangen bijdragen op de balans verantwoord. De vooruitontvangen bijdragen worden geamortiseerd over de verwachte levensduur van de betrokken activa. De amortisatie wordt in de winst-en-verliesrekening verantwoord onder netto-omzet.

Handelscrediteuren en overige schulden

Handelscrediteuren en overige schulden worden tegen reële waarde in de balans opgenomen. Daarna vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Verplichtingen met een looptijd korter dan een jaar worden niet verdisconteerd bij eerste opname. Gezien de korte termijn van de posten handelscrediteuren en overige schulden worden deze opgenomen tegen nominale waarde.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

Voor het opmaken van deze jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gedaan door management, die van invloed zijn op verantwoorde bedragen en op de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. Dit betreft in het bijzonder de opbrengst van verkopen aan grootverbruikers, de gebruiksduur van materiële vaste activa, de bijzondere waardeverminderingen van activa en de omvang van voorzieningen. De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis en ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Schattingswijzigingen worden verwerkt in de periode waarin de schattingen worden herzien indien de wijzigingen alleen op deze periode betrekking hebben.

Indien de schattingswijziging ook betrekking heeft op toekomstige perioden, vindt wijziging prospectief plaats in de hiervoor relevante perioden. Eventuele bijzonderheden ten aanzien van schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hierna opgenomen bij de toelichtingen van de resultaat- en balansposten.

Er zijn, anders dan onder IFRS 9, geen schattingswijzigingen doorgevoerd in de jaarrekening 2018 van Stedin.

Gebruiksduur en restwaarde materiële en immateriële vaste activa

De afschrijvingstermijnen en restwaarden van materiële en immateriële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte technische en economische levensduur. Jaarlijks vindt herbeoordeling plaats van de gebruiksduur en restwaarde. De levensduur of restwaarde van een actief kan wijzigen als gevolg van wijzigingen in externe of interne factoren, waaronder technologische ontwikkelingen en ontwikkelingen in de markt. Deze factoren kunnen tevens leiden tot een bijzondere waardevermindering van een actief. Wanneer er aanwijzingen bestaan voor bijzondere waardevermindering wordt de realiseerbare waarde bepaald en vergeleken met de boekwaarde van het actief. Indien de realiseerbare waarde lager is, is sprake van een bijzondere waardevermindering. Voor verdere informatie zie toelichting 15. Materiële vaste activa.

Netverliezen

Allocatie is een proces waarbij door middel van ramingen de hoeveelheden getransporteerde elektriciteit en gas worden bepaald en aan gebruikers worden gealloceerd. Als onderdeel van het allocatieproces worden tevens reserveringen voor netverliezen bepaald, welke op basis van gegevens over standaardjaarverbruik zo nauwkeurig mogelijk worden geraamd. Het aan verbruikers initieel gealloceerde verbruik wordt gecorrigeerd voor de feitelijke hoeveelheden die via meteropname zijn verkregen ('reconciliatie'), waarbij de ramingen worden herijkt. De wettelijke afspraken inzake allocatie en reconciliatie schrijven een afhandeling binnen 21 maanden na het einde van de maand van levering voor. De verwachte resultaten uit reconciliatie zijn zo nauwkeurig mogelijk geraamd en in de jaarrekening verwerkt, maar de uiteindelijke vereffening op basis van de werkelijke verbruiken kan in de toekomst leiden tot resultaat-effecten. De reservering voor netverliezen is onderdeel van de 'Overige schulden en overlopende passiva' zoals opgenomen in toelichting 27. Handelscrediteuren en overige schulden.

4. NETTO-OMZET

x € 1 miljoen	2018	2017
Transport- en aansluitdienst Elektriciteit	624	596
Transport- en aansluitdienst Gas	282	262
Meterdienst Elektriciteit en Gas	78	97
Overige	38	18
Totaal	1.022	973

De netto-omzet over 2018 is met € 49 miljoen gestegen ten opzichte van vorig boekjaar. Deze stijging wordt met name veroorzaakt doordat hogere gereguleerde tarieven voor transportdienst en aansluitdienst voor € 47 miljoen. In 2018 is in het meetdomein een tariefsverlaging doorgevoerd voor € 20 miljoen. Het totale prijseffect resulteert in een hogere omzet van € 27 miljoen. Het aantal kleinverbruikaansluitingen is voor zowel gas als elektriciteit gestegen.

5. OVERIGE BATEN

De overige baten zijn met € 35 miljoen gedaald ten opzichte van 2017 en bedragen € 25 miljoen. Dit heeft te maken met de verantwoording in 2018 van de gerealiseerde klantbijdragen als onderdeel van de netto-omzet in plaats van als overige baten.

6. PERSONEELSKOSTEN

De specificatie van de personeelskosten is als volgt:

x € 1 miljoen	2018 ¹	2017 ¹
Lonen en salarissen	189	175
Sociale lasten	25	22
Pensioenpremies	26	23
Inhuur extern personeel	38	35
Overige personeelskosten	25	26
Totaal	303	281

¹ Per 1 december 2017 zijn de personeelsleden van Stedin Operations B.V. overgegaan naar Stedin Groep Personeels B.V. Vanaf dat moment wordt het personeel ingeleend door Stedin Netbeheer B.V. en als personeelskosten verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Per 1 januari 2018 zijn ook de personeelsleden van Stedin Netbeheer B.V. overgegaan naar Stedin Groep Personeels B.V. Voor de personeelsaantallen tellen de vanuit Stedin Groep Personeels B.V. ingeleende medewerkers als 'Intern'.

De personeelskosten zijn gestegen met € 22 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. De personeelskosten stijgen met name als gevolg van een groei in het aantal medewerkers.

Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende uren van ingehuurd extern personeel zijn als geactiveerde productie in mindering gebracht op de kosten inhuur extern personeel. Dit betreft € 15 miljoen (2017: € 11 miljoen).

De specificatie van het gemiddelde aantal FTE's is als volgt:

Gemiddeld aantal medewerkers (in fte)	2018	2017
Totaal intern ¹	3.335	3.068
Totaal extern	593	525
Gemiddeld aantal werknemers	3.928	3.593

¹ In lijn met de voetnoot in de tabel hierboven (specificatie van de 'Personeelskosten') tellen de vanuit Stedin Groep Personeels B.V. ingehuurd medewerkers als 'Intern'. Het gemiddelde aantal FTE waarbij Stedin de contractpartij is bedraagt 3.335 (2017: 2.883).

7. BESTUURDERS EN COMMISSARISSEN

Stedin heeft in januari 2017 twee statutaire bestuurders gehad. Vanaf 1 februari 2017 is Stedin Holding N.V. de enige bestuurder van Stedin. Voor de bezoldiging (omvattende de vaste en variabele beloning, sociale lasten en pensioenbijdragen) van de gezamenlijke en gewezen statutaire bestuurders van Stedin kwam in 2018 een bedrag van € 821 duizend (2017: € 880 duizend) ten laste van Stedin en haar dochtermaatschappijen.

De specificatie van het key management (gewezen key management) is als volgt:

x € 1 miljoen	2018	2017
Lonen en salarissen	0,7	0,7
Sociale lasten	-	-
Pensioenpremies	0,1	0,1
Overige vergoedingen	-	-
Totaal	0,8	0,8

De overeenkomstig artikel 4 van de 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector' vereiste toelichtingen zijn opgenomen in de jaarrekening 2018 van Stedin Holding N.V., zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam en gepubliceerd op de website van Stedin Groep.

Beloning Raad van Commissarissen

Tot eind januari 2017 had Stedin Netbeheer B.V. haar eigen raad van commissarissen. Per 1 februari 2017 is de raad van commissarissen van Stedin Netbeheer B.V. ontbonden en is het toezicht op deze entiteit overgegaan naar de raad van commissarissen van Stedin Holding N.V. De beloning voor de Raad van Commissarissen omvat een vaste bruto vergoeding voor de voorzitter en de leden over de maand januari. De bijhorende vergoedingen voor de maand januari 2017 bedroegen in totaal € 6 duizend.

Er zijn naast de bestuurder en commissarissen geen personeelsleden die kwalificeren als key-management personeel.

8. KOSTEN VAN INKOOP EN UITBESTEED WERK

x € 1 miljoen	2018	2017
Inkoopkosten	163	151
Uitbesteed werk	102	81
Totaal	265	232

De kosten van inkoop en uitbesteed werk zijn met € 33 miljoen gestegen ten opzichte van 2017.

De inkoopkosten zijn met € 12 miljoen gestegen, waarvan € 15 miljoen is toe te schrijven aan de stijging van inkoop van netverlies door hogere prijzen van elektriciteit. De inkoopkosten van transportcapaciteit daalden met name door lagere tarieven van TenneT en een lager volume. Daarnaast zijn ook de inkoopkosten transport bij de regionale Netbeheerders lager door onder meer de verkoop van netgebied Weert halverwege 2017.

De kosten voor uitbesteed werk stegen met € 21 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door een toegenomen activiteitsniveau ten opzichte van 2017.

9. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

x € 1 miljoen	2018	2017
Precario en concessies	63	75
IT kosten	40	42
Leasekosten	22	22
Huisvestingskosten	20	17
Voorzieningen	3	6
Overige kosten	38	46
Totaal	186	208

De overige bedrijfskosten daalden met € 22 miljoen van € 208 miljoen in 2017 naar € 186 miljoen ultimo 2018. Deze daling is voor het grootste deel veroorzaakt door de daling van de kosten voor precario en concessies.

10. GEACTIVEERDE PRODUCTIE EIGEN BEDRIJF

Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende uren van eigen personeel worden als geactiveerde productie in mindering gebracht op de bedrijfskosten.

De geactiveerde uren zijn ten opzichte van het vorige boekjaar gestegen met € 29 miljoen naar € 139 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere investeringsvolumes in 2018 (meer klantgedreven aanvragen).

Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende uren van ingehuurd extern personeel zijn in mindering gebracht op de personeelskosten ('Inhuur extern personeel'), Zie hiervoor toelichting 6. Personeelskosten .

11. AFSCHRIJVINGEN EN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VASTE ACTIVA

2018 x € 1 miljoen	Grond en bedrijfs- gebouwen	Machines en installaties	Overig	Totaal
Afschrijvingen	6	226	6	238
Desinvesteringen	2	14	-	16
Totaal 2018	8	240	6	254

2017 x € 1 miljoen	Grond en bedrijfs- gebouwen	Machines en installaties	Overig	Totaal
Afschrijvingen	6	223	6	235
Desinvesteringen	1	9	-	10
Totaal 2017	7	232	6	245

De afschrijvingen hebben betrekking op materiële en immateriële vaste activa en zijn gestegen met € 3 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. De stijging in de afschrijvingen wordt verklaard door hogere reguliere afschrijvingen als gevolg van een toename in de materiële vaste activa.

12. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

x € 1 miljoen	2018	2017
Rentebaten	-2	-9
Rentelasten	33	43
Totaal	31	34

De financiële baten en lasten betreffen voornamelijk de rente op de afgesloten langlopende leningen met Stedin Holding N.V. De effectieve rente op de rentedragende langlopende leningen is met 3,0% lager dan voorgaand jaar (3,8%). Verder is in 2018 rente geactiveerd over de activa in aanbouw voor een bedrag van € 2 miljoen (2017: € 3 miljoen).

De rentebaten zijn met € 7 miljoen gedaald ten opzichte van 2017 als gevolg van de in 2017 verantwoorde wettelijke rente betreffende een vordering op de Gemeente Rotterdam inzake 'Verlegregeling'. Een nadere toelichting ten aanzien van deze post is opgenomen onder 'Verlegregeling bij de leidingverordening Rotterdam' in toelichting 1. Grondslagen voor de financiële verslaggeving.

13. BELASTINGEN

De specificatie van de belastingen op het resultaat is als volgt:

x € 1 miljoen	2018	2017
Actuele belastinglasten en belastingbaten huidig jaar	43	33
Vrijval uitgestelde belastingen uit hoofde van wijziging vpb-tarieven	-19	-
Mutatie uitgestelde belastingen	-6	-6
Belastingen over het resultaat	18	27

De specificatie van de actuele belastinglasten en belastingbaten op het resultaat is als volgt:

x € 1 miljoen	2018	2017
Resultaat voor belasting	147	143
Fiscaal niet-afrekbare kosten	-	1
Interne verrekening van belastinglatenties op Holding niveau	-	-35
Tijdelijke fiscale verschillen	23	25
Fiscaal belastbaar bedrag	170	134
Nominaal belastingtarief	25%	25%
Actuele belastinglasten	43	33
Latentie voor tijdelijke verschillen	-25	-6
Totaal vennootschapsbelasting	18	27

Stedin Holding N.V. rekent de vennootschapsbelasting af met Stedin Netbeheer B.V en haar dochtermaatschappijen als ware deze zelfstandig belastingplichtig. Tot en met 2017 werd voor Stedin Netbeheer B.V. een andere methode van verrekening toegepast. Dit is in 2018 aangepast.

Als gevolg van de andere wijze van interne verrekening van vennootschapsbelasting in 2017 wijkt de effectieve belastingdruk van Stedin Netbeheer B.V in 2017 (18,9%) af van het nominale belastingstatief (25%). In 2018 wijkt de effectieve belastingdruk (12,2 %) ook af van het nominale tarief (25%) maar wordt dit veroorzaakt door de aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting (zie ook toelichting 23. Uitgestelde belastingverplichtingen).

14. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

x € 1 miljoen	Licenties en software	Concessies, vergunningen en rechten	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2017	14	6	20
Investerings	1	1	2
Desinvesteringen	-1	-	-1
Aanschafwaarde per 31 december 2017	14	7	21
Investerings	2	1	3
Desinvesteringen	-1	-	-1
Aanschafwaarde per 31 december 2018	15	8	23
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2017	11	1	12
Jaarafschrijvingen en bijzondere waardemutaties	2	-	2
Desinvesteringen	-1	-	-1
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2017	12	1	13
Jaarafschrijvingen en bijzondere waardemutaties	2	-	2
Desinvesteringen	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2018	14	1	15
Netto boekwaarde per 31 december 2017	2	6	8
Netto boekwaarde per 31 december 2018	1	7	8

De boekwaarde van de 'licenties en software' bestaan voornamelijk uit aanschafkosten van licenties voor klantsystemen van Stedin. Onder 'concessies, vergunningen en rechten' zijn hoofdzakelijk kosten opgenomen welke zijn gerelateerd aan het afsluiten van zakelijke rechten ten behoeve van de uitvoering van infrastructurele werkzaamheden.

In 2018 hebben geen bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden.

15. MATERIËLE VASTE ACTIVA

x € 1 miljoen	Grond en bedrijfs- gebouwen	Machines en installaties	Overige bedrijfs- middelen	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2017	342	8.452	62	194	9.050
Investeringsen	5	297	1	151	454
Desinvesteringen	-3	-50	-19	-	-72
Herclassificatie van / naar activa aangehouden voor verkoop	-	-2	-	-	-2
Herclassificatie overig	1	63	1	-65	-
Aanschafwaarde per 31 december 2017	345	8.760	45	280	9.430
Investeringsen	6	390	-	140	536
Desinvesteringen	-3	-101	-	-	-104
Herclassificatie overig	21	33	4	-57	1
Aanschafwaarde per 31 december 2018	369	9.082	49	363	9.863
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 1 januari 2017	162	3.958	48	-	4.168
Jaarafschrijvingen en bijzondere waardemutaties	6	223	4	-	233
Desinvesteringen	-2	-40	-19	-	-61
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2017	166	4.141	33	-	4.340
Jaarafschrijvingen en bijzondere waardemutaties	6	226	4	-	236
Desinvesteringen	-1	-87	-	-	-88
Herclassificatie overig	-	-1	1	1	1
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2018	171	4.279	38	1	4.489
Netto boekwaarde per 31 december 2017	179	4.619	12	280	5.090
Netto boekwaarde per 31 december 2018	198	4.803	11	362	5.374

De netto boekwaarde van de materiële vaste activa zijn toegenomen met € 284 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar. De investeringen van Stedin bedroegen € 536 miljoen en hadden met name betrekking op de gereguleerde gas- en elektriciteitsnetwerken en op de grootschalige aanbidding en installatie van slimme meters. De desinvesteringen hadden betrekking op het buiten gebruik stellen van activa (met name de machines en installaties in het gereguleerde domein).

Op de activa in aanbouw is voor € 2 miljoen aan rente geactiveerd, waarbij het gehanteerde rentepercentage 3,0% bedraagt (2017: € 3 miljoen, tegen 3,8%).

Per 31 december 2018 bedraagt de reële waarde van de gereguleerde activa, welke gebaseerd is op de geïndexeerde gestandaardiseerde activawaarde, € 5.761 miljoen (2017: € 5.470 miljoen).

16. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie van het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa is als volgt:

x € 1 miljoen	2018	2017
Boekwaarde per 1 januari	9	7
Toevoegingen	5	6
Desinvesteringen	-	-1
Aflossingen	-2	-3
Boekwaarde per 31 december	12	9

De financiële vaste activa per ultimo 2018 hebben betrekking op verstrekte leningen aan Energie Data Services Nederland B.V. Conform de financieringsovereenkomsten is voor € 2 miljoen aan aflossingen ontvangen, en voor € 5 miljoen aan nieuwe leningen verstrekt.

De desinvesteringen 2017 hangen onder andere samen met de verhangings van Stedin Groep Personeels B.V. naar Stedin Holding N.V. Daarnaast hebben de desinvesteringen betrekking op uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot de verkoop van het netgebied Weert.

17. VORDERINGEN OP GROEPSMAATSCHAPPIJEN

De vorderingen op groepsmaatschappijen zijn als volgt:

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Joulz Stoomnetwerken B.V.	4	8
Joulz Infradiensten B.V.	1	8
Overige	1	-
Totaal	6	16

18. VOORRADEN

De voorraden zijn gestegen met € 1 miljoen ten opzichte van voorgaand boekjaar. Op de waarde van de voorraden is een voorziening incurante voorraad in mindering gebracht van € 3 miljoen (2017: € 4 miljoen).

De voorziening incurante voorraad heeft tevens met name betrekking op de voorraad slimme meters € 1 miljoen (2017: € 3 miljoen).

19. HANDELSDEBITEUREN EN OVERIGE VORDERINGEN

Onder de handelsdebiteuren en overige vorderingen zijn met name vorderingen op klanten verantwoord voor de levering van transportdiensten. De overige vorderingen betreffen met name nog te factureren transportopbrengsten.

Specificatie van de handelsdebiteuren en overige vorderingen:

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017 ¹
Handelsdebiteuren	95	102
Nog te factureren	32	30
Overige vorderingen en overlopende activa	7	23
Totaal	134	155

¹ De vergelijkende cijfers zijn voor presentatie doeleinden aangepast

Onder 'Kredietrisico' in toelichting 31. Beheersing van financiële risico's is de ouderdom en bijzondere waardevermindering van de handelsdebiteuren en contractactiva opgenomen.

De Stedin maakt gebruik van overgangsregeling met betrekking tot IFRS 9, waarmee voor 2017 de voorziening voor dubieuze debiteuren gebaseerd is op 'incurred losses'.

De daling van de 'Overige vorderingen en overlopende activa' wordt geheel veroorzaakt door de in 2017 verantwoorde vordering op de Gemeente Rotterdam inzake 'Verlegregeling'. Een nadere toelichting ten aanzien van deze post is opgenomen onder 'Verlegregeling bij de leidingverordening Rotterdam' in toelichting 1. Grondslagen voor de financiële verslaggeving.

20. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestonden op 31 december 2018 uit banktegoeden van € 37 miljoen (2017: € 19 miljoen). De liquide middelen worden voornamelijk in euro's aangehouden. De liquide middelen waarover Stedin niet de vrije beschikking heeft bedroegen nihil per jaareinde (2017: nihil).

21. EIGEN VERMOGEN

Aandelenkapitaal

Het aandelenkapitaal betreft het geplaatste en gestorte kapitaal. Voor het verloop in het aandelenkapitaal wordt verwezen naar het Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen .

Per 31 december 2018 bestaat het maatschappelijk kapitaal uit 50.000 aandelen met ieder een nominale waarde van € 455,-. Hiervan zijn 10.000 aandelen geplaatst, waarvan 25% is volgestort.

Agioreserve

De agioreserve betreft een kapitaalstorting van € 1.753 miljoen ten tijde van de verkrijging van de aandelen van de vennootschappen die over het economisch eigendom van de door Stedin beheerde transportnetten beschikten en een conversie van uitstaande leningen van deze overgenomen vennootschappen naar kapitaal middels schuldconversies van € 1.000 miljoen. Daarnaast is in 2017 € 5 miljoen onttrokken voor de verkrijging onder gemeenschappelijke leiding inzake het overdragen van de activiteiten met betrekking tot kabelstoringen van CityTec B.V. aan Stedin Operations B.V. In 2018 hebben geen mutaties in de agioreserve plaats gevonden. Per saldo bedraagt de agioreserve € 2.748 per 31 december 2018.

Overige reserves

Voor het verloop in de overige reserves wordt verwezen naar het Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen .

Resultaat boekjaar

Het resultaat boekjaar bedraagt € 129 miljoen.

22. PERSONEELS- EN OVERIGE VOORZIENINGEN

x € 1 miljoen	Diensttijd- gebonden- uitkeringen	Overige	Totaal
Per 1 januari 2017	16	9	25
Dotaties	3	3	6
Desinvesteringen	-11	-	-11
Onttrekkingen	-2	-3	-5
Vrijval	-	-3	-3
Per 31 december 2017	6	6	12
Dotaties	-	5	5
Desinvesteringen	-6	-	-6
Onttrekkingen	-	-1	-1
Vrijval	-	-2	-2
Per 31 december 2018	-	8	8

De desinvesteringen 2017 en 2018 hebben betrekking op de overdracht van alle personeelsgerelateerde voorzieningen aan Stedin Groep Personeels B.V. Een nadere toelichting is opgenomen onder 1. Grondslagen voor de financiële verslaggeving onder 'Interne herstructurering'.

Classificatie (x € 1 miljoen)	31 december 2018	31 december 2017
Kortlopend	-	-
Langlopend	8	12
Totaal	8	12

Diensttijd gebonden uitkeringen

Deze voorziening dekt de verplichting voor het uitkeren van bedragen bij het bereiken van een bepaald aantal jaren dienstverband en de pensionering van medewerkers.

De voorzieningen zijn actuariael bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

	31 december 2018	31 december 2017
Disconteringsvoet per 31 december	1,6%	1,1%
Toekomstige salarisstijgingen	1,3% - 3,0%	1,0% - 1,9%
Sterftetabel	GBM & GBV 2012-2017	GBM & GBV 2010-2015

De uitgaven van de personeelsvoorzieningen vinden over een langere periode plaats. De voorziening wordt jaarlijks herrekend op basis van de actuele personeelsgegevens en geeft een adequate weergave van de verwachte kasstromen.

23. UITGESTELDE BELASTINGVERPLICHTINGEN

De uitgestelde belastingverplichtingen betreffen tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van materiële vaste activa, die hoofdzakelijk betrekking hebben op in het verleden toegepaste versnelde fiscale afschrijvingen op materiële vaste activa. De mutaties van de latenties worden verwerkt in de winst- en verliesrekening. De vervalttermijn van de verrekenbare tijdelijke verschillen per 31-12-2018 bedraagt tussen de 1- 50 jaar.

De specificatie van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen is als volgt:

x € 1 miljoen	Vorderingen per 31 december 2018	Vorderingen per 31 december 2017	Verplichtingen per 31 december 2018	Verplichtingen per 31 december 2017
Materiële vaste activa	-	-	89	117
Totaal	-	-	89	117

Mutaties in de uitgestelde belastingen gedurende 2018 zijn als volgt:

x € 1 miljoen	Netto-positie per 1 januari 2018	Verwerkt in winst-en- verliesrekening	Netto-positie per 31 december 2018	Vorderingen	Verplichtingen
Materiële vaste activa	117	-28	89	-	89
Uitgestelde belastingverplichtingen (vorderingen) voor saldering	117	-28	89	-	89
Saldering				-	-
Totaal					89

In december 2018 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel goedgekeurd om het tarief voor de vennootschapsbelasting te verlagen van 25,00% naar 22,55% in 2020 en vervolgens naar 20,50% voor 2021 en volgende jaren. Dit betekent dat, afhankelijk van het verwachte moment van realisatie, de uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen worden afgerekend tegen verschillende tarieven. De waardering van de uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen per 31 december 2018 is gebaseerd op basis van de tarieven die van toepassing zijn op de geschatte momenten van realisatie.

	Per 31 december 2018 oude tarieven	Per 31 december 2018 nieuwe tarieven	Verschil
Uitgestelde belasting vorderingen	-	-	-
Uitgestelde belasting schulden	108	89	19
Gesaldeerd	108	89	19
Vrijval ten gunste van de winst-en- verliesrekening			19
Totaal			19

24. LANGLOPENDE SCHULDEN AAN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

Per 31 december 2018 bedragen de langlopende schulden aan groepsmaatschappijen € 1.151 miljoen (2017: € 1.151 miljoen) en betreffen langlopende rentedragende leningen verkregen van Stedin Holding N.V.

Het rentepercentage van deze leningen bedraagt 3,0% per 31 december 2018 (2017: 3,8%).

Op de leningen wordt verder tussentijds niet afgelost. De leningen vervallen per 31 december 2026.

Voor meer informatie over het door Stedin gelopen renterisico wordt verwezen naar toelichting 31. Beheersing van financiële risico's.

25. VOORUITONTVANGEN OPBRENGSTEN

De vooruitontvangen opbrengsten betreffen bijdragen van derden voor de investeringen in materiële vaste activa. De vooruitontvangen opbrengsten worden geamortiseerd over de verwachte levensduur van de gerelateerde materiële vaste activa. De amortisatie wordt in de winst-en-verliesrekening verantwoord onder overige baten.

De specificatie van de vooruitontvangen opbrengsten is als volgt:

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Ontvangen bijdragen aansluitkosten	550	478
Overige vooruitontvangen bedragen	1	1
Totaal	551	479

In de volgende tabel is de mutatie vooruitontvangen opbrengsten nader gespecificeerd:

x € 1 miljoen	2018	2017
Boekwaarde per 1 januari	492	403
Ontvangen bijdragen aansluitkosten	87	103
Amortisatie ten gunste van de winst-en-verliesrekening	-14	-14
Boekwaarde per 31 december	565	492
Classificatie		
Kortlopend	14	13
Langlopend	551	479
Totaal	565	492

26. KORTLOPENDE SCHULDEN AAN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

De specificatie van de kortlopende schulden aan groepsmaatschappijen is als volgt:

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017 ¹
Stedin Holding N.V.	409	266
Stedin Groep Personeels B.V.	32	36
Joulz Meetbedrijf B.V.	-	31
Overige	2	2
Totaal	443	335

27. HANDELSCREDEITOREN EN OVERIGE SCHULDEN

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017 ¹
Handelscrediteuren	50	48
Overige schulden en overlopende passiva	90	93
Contract verplichtingen	14	14
Pensioenpremies	-	1
Totaal	154	156

¹ De vergelijkende cijfers zijn voor presentatie doeleinden aangepast.

De reservering voor netverliezen bedraagt € 10 miljoen (2017: € 10 miljoen) en is verantwoord onder de 'Overige schulden en overlopende passiva'.

28. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De niet uit de balans blijken rechten en verplichtingen, met uitzondering van de garanties, worden gewaardeerd tegen contante waarde. De contante waarde wordt berekend met een disconteringsvoet waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt.

Leases waarbij Stedin optreedt als lessee

Stedin heeft operationele leaseovereenkomsten betreffende grond en gebouwen (erfpacht). De risico's en voordelen die verband houden met het eigendom van de betrokken activa zijn niet, of niet nagenoeg geheel overgedragen aan Stedin. De kosten van de operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste van het resultaat gebracht. In het resultaat 2018 is hiervoor een last opgenomen van € 13 miljoen (2017: € 24 miljoen).

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Binnen 1 jaar	17	25
Binnen 1 tot 5 jaar	45	51
Na 5 jaar	34	45
Totaal	96	122

Inkoopverplichtingen energie

Stedin is inkoopverplichtingen voor energie aangegaan voor het compenseren van het administratief en technisch netverlies. De verplichting op basis van in 2018 geldende tarieven bedraagt € 279 miljoen (2017: € 77 miljoen) en heeft betrekking op de periode 2019 tot en met 2031. In 2019 vervalt € 50 miljoen.

Investeringsverplichtingen

Uit 2018 is Stedin investeringsverplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van € 38 miljoen (2017: € 75 miljoen). Deze investeringsverplichtingen hebben met name betrekking op investeringen in slimme meters. De investeringsverplichtingen zijn aangegaan tot 2020.

Overige verplichtingen

Stedin is daarnaast overige contractuele verplichtingen aangegaan voor een bedrag van € 6 miljoen (2017: € 6 miljoen). Dit betreffen met name contractuele verplichtingen inzake garanties aan derden.

Garanties

Stedin heeft aan derden garanties verstrekt ter grootte van € 31 miljoen (2017: € 31 miljoen).

Resultaten meetdomein

De tarieven die Stedin als netbeheerder in rekening brengt voor de huur van kleinverbruiksmeters zijn gereguleerd en gebaseerd op de Ministeriële Regeling Meettarieven (MR). Hierin is geregeld hoe de ACM deze tarieven vaststelt. De maximale tarieven die netbeheerders mogen hanteren zijn op dit moment gebaseerd op de tarieven van 2005, plus een jaarlijkse inflatiecorrectie op basis van de consumentenprijsindex. Sinds 2011 monitort de ACM de kosten die gemoeid zijn met het uitvoeren van de meettaak. Hierbij is het de bedoeling dat het project Grootchalig Aanbieden Slimme meters uit de behaalde rendementen gefinancierd kan worden. De MR borgt dat de consument uiteindelijk niet meer dan de kostendeckende tarieven betaalt en dat de netbeheerders geen overwinsten behalen. Om dit te bereiken kan de ACM de behaalde rendementen in toekomstige tarievenbesluiten betrekken. Volgens onze huidige inschattingen heeft Stedin op dit moment voldoende rendement gerealiseerd om de invoering van de slimme meter zonder tariefstijgingen te financieren. In lijn hiermee is in 2018 in het meetdomein een tariefsverlaging doorgevoerd voor € 20 miljoen. De ruwe schatting van de overwinsten tot en met 2018 bedraagt ongeveer € 126 miljoen.

Juridische procedures

Stedin is betrokken bij een aantal juridische en regulatorische claims en procedures die verband houden met de bedrijfsactiviteiten, ofwel als eiser ofwel als gedaagde. De bedragen die bij sommige van deze zaken worden geëist zijn significant voor de geconsolideerde jaarrekening. Aansprakelijkheden en voorwaardelijke verplichtingen in relatie tot deze claims en procedures worden periodiek beoordeeld op basis van de meest recente beschikbare informatie. Een voorziening wordt alleen getroffen als een negatieve uitkomst van de procedure waarschijnlijk wordt geacht en het bedrag van het verwachte verlies redelijkerwijs kan worden ingeschat.

Fiscale eenheid

Stedin Holding N.V. vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met al haar geconsolideerde deelnemingen, waaronder Stedin Netbeheer B.V. en haar dochtermaatschappijen. De vennootschappen die deel uitmaken van een fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de

JAARREKENING - TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

belastingenschulden van die fiscale eenheid en verrekenen de vennootschapsbelasting met Stedin Holding N.V. conform overeengekomen interne verrekeningsmethodes.

Voor de omzetbelasting is tevens sprake van een fiscale eenheid met daarin Stedin Holding N.V. en al haar geconsolideerde deelnemingen. Alle vennootschappen die deel uitmaken van een fiscale eenheid, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingenschulden van de fiscale eenheid.

29. TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Aan Stedin verbonden partijen zijn de geassocieerde deelnemingen, joint operations haar bestuurders en commissarissen, en tevens de gemeente Rotterdam.

Transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden volgens voorwaarden die in het normale economische verkeer met derden gebruikelijk zijn. De vorderingen en schulden zijn niet zeker gesteld en zullen door bankbetalingen worden verrekend.

Voor de bezoldiging van de bestuurders en commissarissen wordt verwezen naar toelichting 7. Bestuurders en Commissarissen. Tussen bestuurders en commissarissen en Stedin bestaat verder geen andere relatie dan die van klant en leverancier op basis van algemeen gebruikelijke leveringsvoorwaarden onder marktconforme voorwaarden.

Stedin Groep past de vrijstelling toe om transacties met verbonden overheidsinstellingen niet toe te lichten (IAS 24). De Gemeente Rotterdam heeft invloed van betekenis. Naast de aandeelhoudersrelatie bestaat geen andere relatie dan die van klant en leverancier op basis van algemeen gebruikelijke leveringsvoorwaarden onder marktconforme voorwaarden.

Transacties met verbonden partijen

x € 1 miljoen	2018	2017
Transacties met Stedin Holding N.V.:		
Rente op intercompany leningen	35	45
Overig	-	-1
	35	44
x € 1 miljoen	2018	2017
Transacties met joint operations:		
Ingekochte goederen en diensten	2	2
	2	2
x € 1 miljoen	2018	2017
Transacties met overige verbonden partijen:		
Ingekochte goederen en diensten	50	77
Doorbelast personeel, overhead, facilitaire-, en overige kosten	-245	-19
Overig	-	1
	-195	59

Per einde 2018 heeft Stedin een schuld van € 1.560 miljoen (2017: € 1.417 miljoen) aan Stedin Holding N.V. Dit betreft enerzijds langlopende schulden voor € 1.151 miljoen (2017: € 1.151 miljoen) en anderzijds kortlopende schulden voor € 409 miljoen (2017: € 266 miljoen). De kortlopende vorderingen op en kortlopende schulden aan overige verbonden partijen bedragen € 6 miljoen (2017: € 16 miljoen) respectievelijk € 34 miljoen (2017: € 69 miljoen). Per einde 2018 heeft Stedin geen kortlopende vorderingen op en kortlopende schulden aan joint operations (2017: nihil). Nadere toelichtingen op deze

vorderingen en schulden zijn opgenomen onder: 17. Vorderingen op groepsmaatschappijen, 24. Langlopende schulden aan groepsmaatschappijen en 26. Kortlopende schulden aan groepsmaatschappijen.

30. ACCOUNTANTSKOSTEN

De financiële gegevens van Stedin Netbeheer B.V. zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stedin Holding N.V. en derhalve is op basis van artikel 2:382a lid 3 BW een toelichting op de accountantskosten niet opgenomen in de jaarrekening van Stedin Netbeheer B.V.

31. BEHEERSING VAN FINANCIËLE RISICO'S

Algemeen

In het kader van de normale bedrijfsvoering kunnen de volgende financiële risico's worden onderscheiden: marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Marktrisico wordt gedefinieerd als het risico dat wordt gelopen over waardeveranderingen in huidige of toekomstige kasstromen en financiële instrumenten die het gevolg zijn van veranderingen in marktprijzen. Kredietrisico is het risico dat een verlies ontstaat omdat de tegenpartij of de garantiesteller van de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan of zal voldoen. Het liquiditeitsrisico is het risico dat de onderneming niet in staat zal zijn om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen.

Het beleid is erop gericht de negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden op de financiële resultaten te minimaliseren. Op basis van de doelstellingen die hiervoor zijn geformuleerd, die zijn afgeleid van de strategische doelstellingen, zijn procedures en richtlijnen opgesteld die ten minste eenmaal per jaar worden geëvalueerd en, indien nodig, aangepast.

De raad van bestuur van Stedin Holding N.V., waar Stedin een 100% dochter van is, is verantwoordelijk voor de risicobeheersing, stelt hiervoor de procedures en richtlijnen vast en ziet toe op de naleving. De bevoegdheden om namens Stedin Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen verbintenissen aan te gaan zijn vastgelegd in het document de Governance & Authority Structure. Daarnaast zijn voor alle bedrijfsonderdelen mandaten opgesteld die de benoemde risico's beheersen, zoals bijvoorbeeld voor inkoop.

De raad van bestuur bespreekt periodiek met het afdelingsmanagement de ontwikkeling van de resultaten, kengetallen, de belangrijkste risico's (en eventuele concentratie van bepaalde risico's) en de maatregelen om deze risico's te beheersen. Op de financiële meerjarenplanning worden scenario's toegepast. Tweemaal per jaar legt het afdelingsmanagement verantwoording af aan de raad van bestuur middels een 'in control statement'.

De interne afdeling Risk&Control ziet toe op de formulering en toepassing van het risicobeleid en adviseert de raad van bestuur hierover. Door bespreking van strategische plannen, budgetten, kritische performance indicatoren, prognoses, resultaten en het risicobeleid houden de commissarissen van Stedin Holding N.V. toezicht op de gang van zaken en de beheersing van risico's.

Beheer van kapitaal

Het primaire doel van het kapitaalbeheer van Stedin is het waarborgen van toegang tot de kapitaal- en geldmarkten om haar financieringsstructuur en kosten te optimaliseren in overeenstemming met meerjarenplanning en conjunctuurparameters die door de toezichthouder in elke reguleringsperiode zijn vastgesteld. Gezien het kapitaalintensieve karakter van de onderneming is het van belang om financiering af te kunnen sluiten in verschillende financieringsmarkten en daardoor een gebalanceerde financieringsmix te creëren. Stedin kan haar kapitaalstructuur beïnvloeden door de wijziging van de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen. Stedin beschouwt zowel kapitaal (inclusief de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening), als de niet achtergestelde schulden als relevante onderdelen van haar financiering en derhalve van haar kapitaalbeheer.

Marktrisico

Stedin onderscheidt de volgende potentiële marktrisico's:

- Valutarisico: het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten als gevolg van koersveranderingen in vreemde valuta;
- Renterisico: het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten als gevolg van een renteverandering in de markt;
- Commodityprijsrisico: Commodityprijsrisico: het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in commodityprijzen. Stedin heeft met name met dit type risico te maken bij de inkoop van netverliezen en is gevoelig voor het effect van marktfluctuaties in de prijzen van diverse energie commodities, zoals elektriciteit en groencertificaten. Het commodity prijsrisico is onderdeel van de financiële meerjarenplanning en wordt tot op heden niet afgedekt met afgeleide financiële instrumenten.

Valutarisico

De Treasury-afdeling van Stedin Holding is verantwoordelijk voor de beheersing van de valutarisico's. In de consolidatie van Stedin opgenomen vennootschappen mogen zonder instemming van de Treasury-afdeling geen posities in vreemde valuta aanhouden. Op basis van de totale positie in een vreemde valuta en de bijbehorende vastgestelde limiet voor open posities bepaalt de Treasury-afdeling of het afdekken van het risico gewenst is en welke strategie daarbij zal worden gevolgd.

Stedin heeft geen afgeleide financiële instrumenten gebruikt in 2017 en 2018.

Renterisico

Renterisico is het risico dat wordt gelopen bij waardeveranderingen in financiële instrumenten als gevolg van een renteverandering in de markt. Het renterisico wordt beheerst door de Treasury-afdeling van Stedin Holding N.V. Het renterisicobeleid is gericht op het beheersen van de netto financieringslasten door fluctuaties in de marktrente. Hiertoe wordt uitgegaan van een bepaalde bandbreedte voor de verhouding tussen vast- en variabelrentende leningen.

Stedin heeft geen afgeleide financiële instrumenten gebruikt in 2017 en 2018.

Commodityprijsrisico

Stedin heeft met dit type risico te maken op met name het gebied van de inkoop van netverliezen. Hierbij is Stedin gevoelig voor het effect van marktfluctuaties in de prijzen van diverse energiemarkten, zoals elektriciteit en groencertificaten. Stedin heeft inkoopcontracten die toegang tot de energiemarkt geven voor de verwachte inkoopvolumes. Stedin hanteert een beleid om frequent netverliezen in te kopen in lijn met het werkelijke verbruik waardoor de gevoeligheid voor prijsschommelingen wordt verminderd en een gemiddeld prijspeil wordt nagestreefd. Het resterende commodityprijsrisico is niet afgedekt met afgeleide financiële instrumenten.

Kredietrisico

Het maximale kredietrisico is gelijk aan de balanswaarde van de financiële activa met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten. Het kredietrisico van Stedin op financiële instellingen heeft voornamelijk betrekking op het debiteurenrisico. De basis voor de beheersing van dit risico is vastgelegd het 'Treasury Statuut' van Stedin Holding N.V., dat door de raad van bestuur is vastgesteld.

Kredietrisico voor handelsdebiteuren en contractactiva

Het kredietrisico beleid heeft als uitgangspunt om aan klanten geen andere kredieten te verstrekken dan normale leverancierskredieten zoals vastgelegd in de van toepassing zijnde leveringsvoorwaarden.

Maatregelen die worden toegepast om het debiteurenrisico te beperken zijn:

- het gebruik van kredietlimieten, of bankgaranties voor zakelijke partijen;
- vorderingen behoren in principe binnen dertig dagen te worden voldaan volgens standaard leveringsvoorwaarden;
- debiteurenvorderingen die niet tijdig worden betaald worden gemonitord en actief herinnerd;
- de inzet van incassobureaus en differentiatie in incassomethoden voor actuele en historische klanten.

Het kredietrisico op handelsdebiteuren kan worden gesplitst naar voornamelijk kleinverbruik (gereguleerd) en grootverbruik klanten.

Bij kleinverbruik klanten ligt het kredietrisico sinds de invoering van het leveranciersmodel bij de energieleveranciers, waarmee het concentratierisico daar is toegenomen. Hiervoor zijn diverse risico mitigerende maatregelen geïmplementeerd, waaronder periodieke monitoring en rapportage van het risicoprofiel van de energieleveranciers. Voor de waardering van kredietrisico op energieleveranciers worden individuele signalen voor mogelijke oninbaarheid en credit ratings gebruikt.

Voor grootverbruik klanten, overige vorderingen en contractactiva is het kredietrisico gering doordat de meeste vorderingen van beperkte omvang zijn en tevens is het concentratierisico beperkt. Stedin hanteert voor de inschattingen van risico's in de verschillende grootverbruik portefeuilles een vereenvoudigd model dat gebaseerd is op de Stedin historie van vorderingen met eenzelfde risicoprofiel en dit model wordt aangevuld met verwachte ontwikkelingen van de debiteuren en de economische omgeving.

Specificatie van de handelsdebiteuren, nog te factureren bedragen en overige vorderingen:

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017 ¹
Handelsdebiteuren	95	102
Nog te factureren	32	30
Overige vorderingen en overlopende activa	7	23
Totaal	134	155

¹ De vergelijkende cijfers zijn voor presentatie doeleinden aangepast

JAARREKENING - TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Specificatie van de uitstaande handelsdebiteuren en debiteurenvoorziening per naar ouderdom:

x € 1 miljoen		2018		2017	
	Verwacht verlies %	Vorderingen	Voorziening	Vorderingen	Voorziening
Kleinverbruik debiteuren	0,1% - 100%	60	1	73	1
Grootverbruik debiteuren, overige vorderingen en contractactiva					
Voor vervaldatum	0,1% - 1%	45	1	39	1
Na vervaldatum					
- tot 3 maanden	1% - 25%	16	-	14	-
- 3 tot 6 maanden	1% - 100%	1	-	1	-
- 6 tot 12 maanden	5% - 100%	4	-	3	-
- meer dan 12 maanden	65% - 100%	10	7	10	6
Nominale waarde		136	9	140	8
Af:					
waardeverminderingen		-9		-8	
Totaal		127		132	

In de volgende tabel is de mutatie in de debiteurenvoorziening nader gespecificeerd:

x € 1 miljoen	2018	2017
Per 1 januari voor invoering IFRS 9	8	9
Mutatie voor invoering IFRS 9	-	-
Per 1 januari	8	9
Toevoeging via het resultaat	2	2
Onttrekkingen	-1	-3
Per 31 december	9	8

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico omvat het risico dat Stedin niet in staat is om de benodigde financiële middelen te verkrijgen om tijdig aan haar verplichtingen te voldoen. In verband hiermee beoordeelt Stedin regelmatig de verwachte kasstromen over een periode van een aantal jaren. Deze kasstromen omvatten onder meer operationele kasstromen, dividenden, rentebetalingen en aflossingen van schulden, vervangingsinvesteringen en de consequenties van wijzigingen in de kredietwaardigheid van Stedin. Het doel is te allen tijde voldoende middelen ter beschikking te hebben om in de liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien. Om te voorkomen dat Stedin niet in staat is te voldoen aan haar financiële verplichtingen wordt groot belang gehecht aan het beheersen van alle hiervoor vermelde risico's. Daarnaast wordt de liquiditeitsbehoefte gepland op basis van kasstroomprognoses voor de korte termijn, middellange en lange termijn. Deze kasstroomprognoses omvatten onder meer operationele kasstromen,

investeringskasstromen, dividenden, te betalen rente en aflossing van schulden. De vermogensbehoefte wordt door de afdeling Treasury afgezet tegen de beschikbare middelen.

Financieringsbeleid

Het financieringsbeleid is gericht op het ontwikkelen en onderhouden van een optimale financieringsstructuur, rekening houdend met de huidige activabasis, de afspraken en uitgangspunten ten aanzien van regulering en het investeringsprogramma. Uitgangspunten voor het financieringsbeleid zijn toegang tot de kapitaalmarkt en flexibiliteit tegen acceptabele financieringsvoorwaarden en -kosten. Financieringen worden centraal door Stedin Holding N.V. aangetrokken en intern aangewend. Dochterondernemingen worden gefinancierd met een combinatie van eigen vermogen en intercompany leningen.

Credit rating

Een belangrijke pijler in het financieel beleid van Stedin is een goede toegang tot de beschikbare bronnen van financiering waaronder de geld- en kapitaalmarkt. Hiervoor is het van belang dat bestaande en potentiële financiers goed inzicht hebben in de kredietwaardigheid van Stedin.

Stedin Holding N.V. en Stedin Netbeheer B.V. hebben ieder een credit rating bij ratingbureau Standard & Poor's. De meest recente in juli 2019, door Standard & Poor's toegekende credit rating voor Stedin, is A-.

Het afgelopen jaar is er diverse malen contact geweest met Standard & Poor's. De belangrijkste onderwerpen die we hebben besproken zijn de recente financiële prestaties en prognoses van de komende 3 jaren van Stedin Holding N.V. Op basis hiervan heeft Standard & Poor's de kredietwaardigheid van Stedin Holding N.V. en Stedin opnieuw bepaald en de bestaande ratings herbevestigd.

Voor de meest actuele ratingrapporten wordt verwezen naar onze website: <http://www.stedingroep.nl/investor-relations>

32. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In het eerste halfjaar 2019 is door Netbeheerders op sectoraal in Netbeheer Nederland afgesproken dat het verwijderen van gasafsluitingen niet langer vrijblijvend uitvoerbaar is voor Netbeheerders, maar dat vanuit veiligheidsoogpunt dit versneld wordt uitgevoerd en onderhavig wordt aan toezicht door SODM. De hiermee verband houdende kosten worden niet geheel in rekening gebracht bij (voormalig) klanten. In 2019 is een voorziening ten laste van de operationele kosten gevormd voor een bedrag van EUR 11,8 miljoen.

33. TOELICHTING OP HET GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt het resultaat na belastingen aangepast voor posten van de winst-en-verliesrekening en balansmutaties die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar 2018.

In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt naar kasstromen uit operationele en investeringsactiviteiten. De operationele kasstroom omvat onder andere de uitgaven voor rente en belastingen en de ontvangsten van rente en dividenden. Ontwikkelingskosten, investeringen en desinvesteringen in vaste activa (inclusief financiële belangen) worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. In 2018 en 2017 zijn er geen investerings- en financieringskasstromen met gelieerde vennootschappen. De kasstromen tussen gelieerde vennootschappen zijn verantwoord onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Mutatie werkkapitaal

Het werkkapitaal omvat de voorraden en kortlopende vorderingen verminderd met de handelscrediteuren en overige schulden. De mutatie van het werkkapitaal zoals opgenomen in de operationele kasstroom is als volgt.

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Mutatie voorraden	-1	-9
Mutatie handelsdebiteuren en overige vorderingen	21	-73
Mutatie groepsmaatschappijen	118	66
Mutatie handelscrediteuren en overige schulden	-2	-54
Totaal	136	-70

De aansluiting van de mutatie groepsmaatschappijen is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	Mutatie 2018	Mutatie 2017
Kortlopende vorderingen	6	16	58	10	42
Kortlopende schulden	-443	-335	-305	108	30
Langlopende schulden	-1.151	-1.151	-1.157	-	-6
Mutatie verhouding gelieerde vennootschappen				118	66

34. OVERZICHT DOCHTERONDERNEMINGEN EN OVERIGE KAPITAALBELANGEN

	2018%	2017%	Plaats
Geconsolideerde deelnemingen			
Stedin Operations B.V. ¹	-	100,00	Rotterdam
Stedin Netten B.V.	100,00	100,00	Rotterdam
N.V. Stedin Netten Noord-Holland	100,00	100,00	Rotterdam
N.V. Stedin Noordoost Friesland	100,00	100,00	Rotterdam
Joint arrangements			
TensZ B.V.	50,00	50,00	Rotterdam
Overige kapitaalbelangen			
Energie Data Service Nederland (EDSN)	18,69	18,69	Amersfoort

¹ Per 1 april 2018 is Stedin Operations B.V. met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018, juridisch gefuseerd met Stedin Netbeheer B.V. (verkrijgende vennootschap).

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2018

ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING

x € 1 miljoen	Toelichting	2018	2017
Resultaat deelnemingen	2	104	106
Overige resultaten na belastingen		25	10
Netto resultaat		129	116

ENKELVOUDIGE BALANS VOOR WINSTBESTEMMING

x € 1 miljoen	Toelichting	31 december 2018	31 december 2017
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa		2	2
Materiële vaste activa		33	2
Financiële vaste activa	2	4.621	4.574
Totaal vaste activa		4.656	4.578
Vlottende activa			
Voorraden		34	-
Handelsdebiteuren en overige vorderingen		125	127
Vorderingen op groepsmaatschappijen	3	18	27
Totaal vlottende activa		177	154
Liquide middelen		38	142
TOTAAL ACTIVA		4.871	4.874
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Gestort en opgevraagd kapitaal		1	1
Agio		2.748	2.748
Overige reserves		331	215
Onverdeeld resultaat boekjaar		129	116
Totaal eigen vermogen		3.209	3.080
Voorzieningen			
Personeels- en overige voorzieningen		8	11
Uitgestelde belastingverplichtingen		89	117
Totaal voorzieningen		97	128
Langlopende verplichtingen			
Langlopende schulden aan groepsmaatschappijen		348	348
Vooruitontvangen opbrengsten		1	1
Totaal langlopende verplichtingen		349	349
Kortlopende verplichtingen			
Handelscrediteuren en overige schulden		143	68
Kortlopende schulden aan groepsmaatschappijen	4	1.073	1.249
Totaal kortlopende verplichtingen		1.216	1.317
TOTAAL PASSIVA		4.871	4.874

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1. GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

De enkelvoudige jaarrekening van Stedin Netbeheer N.V. is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, waarbij dezelfde waarderingsgrondslagen zijn toegepast als in de geconsolideerde jaarrekening, zoals toegestaan in artikel 362 lid 8, Titel 9 Boek 2 BW. De beschrijving van de activiteiten en de structuur van de onderneming, zoals opgenomen in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, is eveneens van toepassing op de enkelvoudige jaarrekening.

De enkelvoudige jaarrekening van Stedin Netbeheer N.V. bevat de enkelvoudige winst-en-verliesrekening en de enkelvoudige balans. De functionele valuta is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Als de nettovermogenswaarde negatief is, wordt de deelneming op nihil gewaardeerd. Daarbij worden tevens andere langlopende belangen in aanmerking genomen die feitelijk moeten worden aangemerkt als onderdeel van de netto-investering in de deelneming. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid. Voor reserves van deelnemingen waarvoor beperkingen gelden voor uitkeringen wordt een wettelijke reserve gevormd.

2. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

x € 1 miljoen	Dochterondernemingen	Overige vorderingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2017	4.482	5	4.487
Resultaat dochterondernemingen	106	-	106
Investerings in financiële vaste activa	36	-	36
Desinvesteringen in financiële vaste activa	-53	-	-53
Verkrijging onder gemeenschappelijke leiding	-5	-	-5
Nieuw verstrekte leningen	-	6	6
Aflossing verstrekte leningen	-	-3	-3
Boekwaarde per 31 december 2017	4.566	8	4.574
Resultaat dochterondernemingen	104	-	104
Fusie Stedin Netbeheer B.V. en Stedin Operations B.V. ¹	-60	-	-60
Nieuw verstrekte leningen	-	5	5
Aflossing verstrekte leningen	-	-2	-2
Boekwaarde per 31 december 2018	4.610	11	4.621

¹ Per 1 april 2018 is Stedin Operations B.V. met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018, juridisch gefuseerd met Stedin Netbeheer B.V. (verkrijgende vennootschap).

Zowel in 2018 als 2017 hebben geen afschrijvingen en waardeverminderingen op de financiële vaste activa plaatsgevonden.

Een overzicht van alle kapitaalbelangen is opgenomen in toelichting 34. Overzicht dochterondernemingen en overige kapitaalbelangen van de geconsolideerde jaarrekening.

3. VORDERINGEN OP GROEPSMAATSCHAPPIJEN

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Dochterondernemingen	10	17
Overige verbonden partijen	8	10
Totaal vorderingen op groepsmaatschappijen	18	27

De vorderingen op en schulden aan groepsmaatschappijen hebben een kortlopend karakter.

4. KORTLOPENDE SCHULDEN AAN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Moedermaatschappij	379	211
Dochterondernemingen	662	981
Overige verbonden partijen	32	57
Totaal schulden aan groepsmaatschappijen	1.073	1.249

5. NIET UIT DE ENKELVOUDIGE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De niet uit de balans blijken de rechten en verplichtingen, met uitzondering van de garanties, worden gewaardeerd tegen contante waarde. De contante waarde wordt berekend met een disconteringsvoet waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt.

Leases waarbij Stedin optreedt als lessee

Stedin heeft operationele leaseovereenkomsten betreffende grond en gebouwen (erfpacht). De risico's en voordelen die verband houden met het eigendom van de betrokken activa zijn niet, of niet nagenoeg geheel overgedragen aan Stedin. De kosten van de operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste van het resultaat gebracht. In het resultaat 2018 is hiervoor een last opgenomen van € 13 miljoen (2017: € 24 miljoen).

x € 1 miljoen	31 december 2018	31 december 2017
Binnen 1 jaar	17	25
Binnen 1 tot 5 jaar	45	51
Na 5 jaar	34	45
Totaal	96	122

Inkoopverplichtingen energie

Stedin is inkoopverplichtingen voor energie aangegaan voor het compenseren van het administratief en technisch netverlies. De verplichting op basis van in 2018 geldende tarieven bedraagt € 279 miljoen (2017: € 77 miljoen) en heeft betrekking op de periode 2019 tot en met 2031. In 2019 vervalt € 50 miljoen.

Investeringsverplichtingen

Ultimo 2018 is Stedin investeringsverplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van € 46 miljoen (2017: € 75 miljoen). Deze investeringsverplichtingen hebben met name betrekking op investeringen in slimme meters. De investeringsverplichtingen zijn aangegaan tot 2020.

Overige verplichtingen

Stedin is daarnaast overige contractuele verplichtingen aangegaan voor een bedrag van € 6 miljoen (2017: € 6 miljoen). Dit betreffen met name contractuele verplichtingen inzake onderhoudswerkzaamheden.

Juridische procedures

Stedin is betrokken bij een aantal juridische en regulatorische claims en procedures die verband houden met de bedrijfsactiviteiten, ofwel als eiser ofwel als gedaagde. De bedragen die bij sommige van deze zaken worden geëist zijn significant voor de geconsolideerde jaarrekening. Aansprakelijkheden en voorwaardelijke verplichtingen in relatie tot deze claims en procedures worden periodiek beoordeeld op basis van de meest recente beschikbare informatie. Een voorziening wordt alleen getroffen als een negatieve uitkomst van de procedure waarschijnlijk wordt geacht en het bedrag van het verwachte verlies redelijkerwijs kan worden ingeschat.

Fiscale eenheid

Stedin Holding N.V. vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met al haar geconsolideerde deelnemingen, waaronder Stedin Netbeheer B.V. en haar dochtermaatschappijen. De vennootschappen die deel uitmaken van een fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van die fiscale eenheid.

Voor de omzetbelasting is tevens sprake van een fiscale eenheid met daarin Stedin Holding N.V. en al haar geconsolideerde deelnemingen. Alle vennootschappen die deel uitmaken van een fiscale eenheid, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de fiscale eenheid.

6. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In het eerste halfjaar 2019 is door Netbeheerders op sectoraal in Netbeheer Nederland afgesproken dat het verwijderen van gasafsluitingen niet langer vrijblijvend uitvoerbaar is voor Netbeheerders, maar dat vanuit veiligheidsoogpunt dit versneld wordt uitgevoerd en onderhavig wordt aan toezicht door SODM. De hiermee verband houdende kosten worden niet geheel in rekening gebracht bij (voormalig) klanten. In 2019 is een voorziening ten laste van de operationele kosten gevormd voor een bedrag van EUR 11,8 miljoen.

7. WINSTBESTEMMING

Voorgesteld wordt het resultaat na belastingen over het boekjaar 2018 van € 129 miljoen uit te keren als dividend. Het voorstel winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2018 verwerkt.

8. ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING

Rotterdam, 23 augustus 2019

Namens Stedin Holding N.V.

.....
Danny Benima

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE WINSTBESTEMMING

De winstbestemming is geregeld in art 22 van de statuten. De tekst van artikel 22 luidt:

- De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van uitkeringen, voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens wet of de statuten moeten worden aangehouden en met inachtneming van de uitvoering van de aan de netbeheerder bij de wet opgedragen taken en verplichtingen om zijn netten in werking te hebben, ter vernieuwen, te onderhouden en uit te breiden.
- De bevoegdheid van de algemene vergadering tot vaststelling van uitkeringen geldt zowel voor uitkeringen ten laste van nog niet gereserveerde winst als voor uitkeringen ten laste van enige reserve, en zowel voor uitkeringen ter gelegenheid van de vaststelling van de jaarrekening als voor tussentijdse uitkeringen.
- Een besluit dat strekt tot uitkering heeft geen gevolgen zolang het bestuur geen goedkeuring heeft verleend. Het bestuur weigert slechts de goedkeuring, indien het weet, of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de aandeelhouder van Stedin Netbeheer B.V.

VERKLARING OVER DE JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stedin Netbeheer B.V. te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- Geeft de de jaarrekening 2018 opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stedin Netbeheer B.V. op 31 december 2018 en van het resultaat en de kasstromen over 2018 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW.
- Geeft de in de jaarrekening 2018 opgenomen enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stedin Netbeheer B.V. op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde balans per 31 december 2018.
2. De volgende overzichten over 2018: de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht.
3. De toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

1. De enkelvoudige balans per 31 december 2018.
2. De enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stedin Netbeheer B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARREKENING 2018 OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarrekening 2018 andere informatie, die bestaat uit:

- De overige gegevens.
- Bijlagen, bestaande uit:
 - Verklaring naleving gedragcodes;
 - Gereguleerde taken Netbeheer;
 - Gesegmenteerde informatie;
 - Overeenkomsten met verbonden partijen;
 - Beter Netbeheer.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens, in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 27 augustus 2019

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. B.C.J. Dielissen RA

BIJLAGEN

VERKLARING NALEVING GEDRAGSCODES

Verklaring Naleving Gedragscode voor Netbeheerders aangaande gegevens uit kleinverbruikmeetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn.

Naam rechtspersoon : Stedin Netbeheer B.V.
Statutaire vestigingsplaats : Rotterdam
Periode : 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018

Stedin Netbeheer B.V. te Rotterdam maakte voor het goed kunnen uitvoeren van haar diensten gebruik van meetgegevens die zijn verkregen uit kleinverbruik-meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn.

In aanvulling op de Algemene Verordening Gegevensbescherming hebben netbeheerders in de Nederlandse energiebranche een gedragscode opgesteld ten aanzien van het gebruik, het vastleggen, het uitwisselen en het bewaren van gegevens die zijn verkregen uit een kleinverbruik-meetinrichting die op afstand uitleesbaar is.

Meetcampagne

In het kader van het willen gaan verzamelen van metergegevens bij een groep kleinverbruikers om ten behoeve van de allocatie en reconciliatie tot nauwkeuriger verbruiksprofielen te kunnen komen, is geconstateerd dat in de Gedragscode 'Verwerking van Persoonsgegevens door Netbeheerders in het kader van Installatie en Beheer van slimme meters bij kleinverbruikers' voor dit doel geen frequentie voor de toegestane meteruitlezing is opgenomen.

Individuele Slimme Meter Allocatie

In het kader van het willen gaan verzamelen van metergegevens bij kleinverbruikers om tot dynamische allocatie te kunnen komen in plaats van allocatie op jaarbasis met analoge meters, is geconstateerd dat voor de hiervoor in de Gedragscode opgenomen voorziening geen frequentie voor de toegestane meteruitlezing voor slimme meters is opgenomen.

Beide zaken zijn ondervangen door ter zake expliciet de ondubbelzinnige toestemming van de desbetreffende kleinverbruikers te vragen als elders in de Gedragscode bedoeld. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan een aanpassing van de gedragscode, waarin deze omissie wordt meegenomen.

Sinds 25 mei 2018 gelden voor gedragscodes de normen uit de AVG. De aanpassing van de gedragscode aangaande gegevens uit kleinverbruik-meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn, is in 2018 nog niet afgerond. De Europese guideline voor gedragscodes komt in 2019 in consultatie. Daardoor wordt meer duidelijk wat de vereisten zijn aan een gedragscode en op basis van welke criteria de Autoriteit Persoonsgegevens tot goedkeuring van een gedragscode komt.

Hierbij verklaart Stedin Holding, als bestuurder in 2018 van Stedin Netbeheer B.V., dat van Stedin Netbeheer B.V. zich gedurende de bovenvermelde periode heeft gehouden aan het gestelde in de regels en verplichtingen, genoemd in de ***Gedragscode Verwerking van Persoonsgegevens door Netbeheerders in het kader van Installatie en Beheer van Slimme Meters bij Kleinverbruikers***, zoals goedgekeurd door de Autoriteit Persoonsgegevens (voorheen College Bescherming Persoonsgegevens) op 9 mei 2012.

BIJLAGEN - VERKLARING NALEVING GEDRAGSCODES

Rotterdam, 23 augustus 2019

Danny Benima
Namens Stedin Holding N.V.

GEREGULEERDE TAKEN NETBEHEER

De netbeheerder heeft krachtens de Elektriciteitswet tot taak:

- de door hem beheerde netten in werking te hebben en te onderhouden;
- de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen;
- de netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij in overweging worden genomen maatregelen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden;
- voldoende reservecapaciteit voor het transport van elektriciteit aan te houden;
- derden te voorzien van een aansluiting op de netten;
- ten behoeve van derden transport van elektriciteit uit te voeren;
- de veiligheid te bevorderen bij het gebruik van toestellen en installaties die elektriciteit verbruiken;
- op verzoek van een producent vast te stellen of diens productie-installatie geschikt is voor de opwekking van duurzame elektriciteit dan wel of sprake is van een installatie voor warmtekrachtkoppeling met een bij ministeriële regeling vast te stellen mate van reductie van de uitstoot van kooldioxide dan wel of sprake is van een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, alsmede of de inrichting om te meten geschikt is voor de meting van de elektriciteit die met de productie-installatie wordt opgewekt en op een net of een installatie ingevoed;
- de hoeveelheid elektriciteit te meten die afkomstig is van een productie-installatie voor duurzame elektriciteit of klimaatneutrale elektriciteit of van een installatie voor warmtekrachtkoppeling;
- koppelingen met andere netten te realiseren en reparaties aan zijn net uit te voeren;
- op een geschikte wijze gegevens te publiceren over koppelingen tussen de netten, gebruik van de netten en de toewijzing van transportcapaciteit;
- afnemers alle gegevens te verstrekken die zij voor een efficiënte toegang tot het net inclusief het gebruik ervan nodig hebben;
- voorzieningen te treffen in geval van een faillissement van een leverancier van elektriciteit aan afnemers;
- ervoor zorg te dragen dat een afnemer voor elke aansluiting beschikt over een geïnstalleerde meetinrichting, tenzij die afnemer blijkens de voorwaarden, beschikt over een onbemeten aansluiting;
- zorg te dragen voor het beheer en onderhoud van de bij een afnemer geïnstalleerde meetinrichting;
- afnemers desgevraagd een meetinrichting ter beschikking te stellen;
- zijn netten te beschermen tegen mogelijke invloeden van buitenaf.

De netbeheerder heeft krachtens de Gaswet tot taak:

- zijn gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet waarborgt en het milieu ontziet;
- andere netbeheerders, gasopslagbedrijven en LNG-bedrijven voldoende informatie te verstrekken om te waarborgen dat het transport en de opslag van gas en de daarmee verbonden gastransportnetten op een veilige en doelmatige wijze kan plaatsvinden;
- gebruikers van het gastransportnet alle gegevens te verstrekken die zij nodig hebben voor een efficiënte toegang tot het net;
- de veiligheid te bevorderen bij het gebruik van toestellen en installaties die gas verbruiken;
- koppelingen met andere gastransportnetten te realiseren en reparaties aan zijn gastransportnet uit te voeren;
- op geschikte wijze gegevens te publiceren over koppelingen tussen transportnetten, het gebruik van

die netten en de toewijzing van transportcapaciteit;

- voorzieningen te treffen in geval van een faillissement van een leverancier van gas aan afnemers;
- gas te weren dat niet voldoet aan de invoedspecificaties;
- zich te onthouden van iedere vorm van discriminatie tussen gebruikers van de gastransportnetten;
- ervoor zorg te dragen dat een afnemer voor elke aansluiting beschikt over een geïnstalleerde meetinrichting, tenzij die afnemer blijkens de voorwaarden beschikt over een onbemeten aansluiting;
- zorg te dragen voor het beheer en onderhoud van de bij een afnemer geïnstalleerde meetinrichting;
- eenieder die verzoekt om een aansluiting die een doorlaatwaarde heeft van ten hoogste 40 m³(n) per uur te voorzien van deze aansluiting;
- eenieder die verzoekt om een aansluitpunt ten behoeve van een aansluiting die een doorlaatwaarde heeft groter dan 40 m³(n) per uur te voorzien van een aansluitpunt op het dichtstbijzijnde punt van het gastransportnet met een voor die aansluiting geschikte druk en voldoende capaciteit;
- zijn gastransportnet te beschermen tegen mogelijke invloeden van buitenaf.

GESEGMENTEERDE INFORMATIE

Op basis van de artikelen 43 van de Elektriciteitswet 1998 en 32 van de Gaswet is Stedin Netbeheer B.V. verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren voor het beheer van de netten op grond van zijn taken. Jaarlijks dient een verslag van deze boekhouding gepubliceerd te worden. Middels deze gesegmenteerde informatie voldoet Stedin Netbeheer B.V. aan deze verplichting.

De gesegmenteerde informatie is afgeleid uit de statutaire jaarrekening van Stedin Netbeheer B.V. en is exclusief de niet-gereguleerde activiteiten. Onder andere inkomsten en kosten samenhangend met (verhuur van) transformatoren zijn niet meegenomen.

De geconsolideerde gereguleerde winst-en-verliesrekening is opgedeeld in drie delen en wel voor de activiteiten van elektriciteit, gas en meetdienst. De post materiële vaste activa is verdeeld naar spannings- en drukniveau. Hierbij is de door ACM voorgeschreven systematiek van toewijzen aangehouden. Daarnaast zijn nog enkele verdeelsleutels gehanteerd (bijvoorbeeld omzet en aantal aansluitingen) voor het toewijzen van de kosten.

Voor de gesegmenteerde informatie zijn dezelfde waarderingsgrondslagen gehanteerd als in de statutaire jaarrekening van Stedin Netbeheer B.V. De gesegmenteerde informatie betreft geen volledige jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 BW 2. De gesegmenteerde informatie is in euro's (€) en de bedragen worden vermeld in miljoenen euro's tenzij anders aangegeven.

Op de gepresenteerde financiële informatie in de gesegmenteerde informatie op pagina's 71 tot en met 84 is geen accountantscontrole toegepast.

GECONSOLIDEERDE GEREĞULEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING 2018

x € 1 miljoen	Netto-omzet	Overige bedrijfs- opbrengsten	Inkoopkosten transport- capaciteit en netverlies	Overige bedrijfs- kosten ¹	Afschrijvingen en bijzondere waarde- verminderingen vaste activa ¹	Bedrijfs- resultaat
ELEKTRICITEIT						
Tussenspanning	54			63	6	
Middenspanning	122			78	37	
Laagspanning	393			65	44	
Overig					20	
Transportdienst	569	-	-	206	107	
Hoogspanning ¹	-			-	-	
Tussenspanning	7			1	-	
Middenspanning	4			5	2	
Laagspanning	45			42	16	
Overig					-	
Aansluitdienst	56	-	-	48	18	
Overig	23					
Totaal elektriciteit	648	14	163	254	125	120
GAS						
Hoge druk	32			17	11	
Lage druk	197			84	56	
Overig					4	
Transportdienst	229	-	-	101	71	
Hoge druk	4			1	1	
Lage druk	52			24	27	
Overig					-	
Aansluitdienst	56	-	-	25	28	
Overig	11	9				
Totaal gas	296	9	-	126	99	80
MEETDIENST						
Elektriciteit	43			41	18	
Gas	35			31	12	
Totaal meetdienst	78	-	-	72	30	-24
TOTAAL	1.022	23	163	452	254	176
STATUTAIR	1.022	25	163	452	254	178
Verschil	-	-2	-	-	-	-2

GECONSOLIDEERDE GEREGULEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING 2017

x € 1 miljoen	Netto-omzet	Overige bedrijfs- opbrengsten	Inkoopkosten transport- capaciteit en netverlies	Overige bedrijfs- kosten	Afschrijvingen en bijzondere waarde- verminderingen vaste activa	Bedrijfs- resultaat
ELEKTRICITEIT						
Tussenspanning	51			62	6	
Middenspanning	121			79	35	
Laagspanning	372			65	40	
Overig					17	
Transportdienst	544	-	-	206	98	
Hoogspanning ¹	-			-	-	
Tussenspanning	7			2	-	
Middenspanning	4			5	3	
Laagspanning	41			41	15	
Overig					-	
Aansluitdienst	52	-	-	48	18	
Overig	5					
Totaal elektriciteit	601	31	151	254	116	111
GAS						
Hoge druk	29			15	11	
Lage druk	182			74	56	
Overig					4	
Transportdienst	211	-	-	89	71	
Hoge druk	4			1	1	
Lage druk	48			25	30	
Overig					-	
Aansluitdienst	52	-	-	26	31	
Overig	3	17				
Totaal gas	266	17	-	115	102	66
MEETDIENST						
Elektriciteit	58			42	15	
Gas	41			31	12	
Totaal meetdienst	99	-	-	73	27	-1
TOTAAL	966	48	151	442	245	176
STATUTAIR	973	60	151	460	245	177
Verschil	-7	-12	-	-18	-	-1

GECONSOLIDEERDE GEREGULEERDE BALANS

x € 1 miljoen

31.12.2018

31.12.2017

ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	8	8
Materiële vaste activa	5.369	5.085
Financiële vaste activa		
• Verstrekte leningen	12	9
• Overige financiële vaste activa	-	
Totaal vaste activa	5.389	5.102
Vlottende activa		
Vorraden	34	33
Vorderingen op groepsmaatschappijen	6	16
Handelsdebiteuren en overige vorderingen	134	155
Liquide middelen	37	19
Totaal vlottende activa	211	223
TOTAAL ACTIVA	5.600	5.325
EIGEN VERMOGEN EN PASSIVA		
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	1	1
Agio reserve	2.748	2.748
Overige reserves	331	215
Resultaat boekjaar	128	115
Totaal eigen vermogen	3.208	3.079
Langlopende verplichtingen		
Personeels- en overige voorzieningen	8	12
Uitgestelde belastingverplichtingen	89	117
Langlopende schulden aan groepsmaatschappijen	1.151	1.151
Vooruitontvangen bedragen	551	479
Totaal langlopende verplichtingen	1.799	1.759
Kortlopende verplichtingen		
Kortlopende schulden aan groepsmaatschappijen	442	335
Handelscrediteuren en overige schulden	151	152
Totaal kortlopende verplichtingen	593	487
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN PASSIVA	5.600	5.325

TOELICHTING MATERIELE VASTE ACTIVA

x € 1 miljoen	31.12.2018	31.12.2017
ELEKTRICITEIT		
Hoogspanning ¹	13	13
Tussenspanning	573	562
Middenspanning	1.167	1.132
Laagspanning	530	514
Overig	383	319
Transportdienst	2.666	2.540
Hoogspanning ¹	-	-
Tussenspanning	19	18
Middenspanning	64	56
Laagspanning	548	496
Overig	-	-
Aansluitdienst	631	570
Totaal elektriciteit	3.297	3.110
GAS		
Hoge druk	805	393
Lage druk	382	792
Overig	134	105
Transportdienst	1.321	1.290
Hoge druk	24	24
Lage druk	449	424
Overig	4	4
Aansluitdienst	477	452
Totaal gas	1.798	1.742
MEETDIENST		
Elektriciteit	159	138
Gas	115	95
Totaal meetdienst	274	233
TOTAAL	5.369	5.085
STATUTAIR	5.374	5.090
Verschil	5-	5-

¹ Stedin heeft nog activa die kwalificeren als hoogspanning. Deze bedienen de lager gelegen netvlakken.

BIJLAGEN - GESEGMENTEERDE INFORMATIE

De investeringen zijn uitgesplitst in onderstaande tabel:

x € 1 miljoen	2018	2017
Elektriciteit transport- en aansluitdienst	309	276
Gas transportdienst	88	64
Gas aansluitdienst	69	47
Meetdienst elektriciteit	38	36
Meetdienst gas	32	31
Totaal	536	454

AANSLUTING NAAR STATUTAIR

De verschillen tussen de statutaire en gereguleerde winst-en-verliesrekening zijn in onderstaande tabel opgenomen.

x € 1 miljoen	2018	2017
Netto-omzet		
Trafo (verhuur)	-2	-1
Niet gereguleerde overige omzet	-	-6
	-2	-7
Overige opbrengsten		
Niet gereguleerde overige opbrengsten	-	-12
	-	-12
Overige bedrijfskosten		
Niet gereguleerde kosten	-	-18
	-	-18
Afschrijvingen		
Afschrijving trafo's	-	-
	-	-

De verschillen tussen de statutaire en gereguleerde balans zijn in onderstaande tabel opgenomen.

x € 1 miljoen	2018	2017
Materiële vaste activa		
Trafo's	-5	-5
	-5	-5
Kortlopende verplichtingen		
Vershil in resultaat gereguleerd en statutair	-1	-1
Overig	-4	-7
	-5	-8

VERDEELSLEUTELS

Ten behoeve van de allocatie naar de domeinen Elektriciteit, Gas en Meetdienst en daarbinnen naar spannings- en drukniveaus zijn verdeelsleutels gehanteerd.

Netto-omzet

De verdeling van de netto-omzet is ontleend aan de administratie en (geaggregeerd) conform de verantwoording aan de ACM voor de reguleringsdata voor 2018 en 2017. De omzet Meetdomein bevat ook de omzet uit hoofde van meterwissels op verzoek van klanten (prioplaatsingen). De overige omzet betreft gerealiseerde ontvangen klantbijdragen voor net- en aansluitdienst, opgespoorde fraude, opbrengsten uit hoofde van de Wet Incassokosten en de overige omzet. Deze zijn ontleend aan de financiële administratie dan wel toegerekend op basis van de boekwaarde van de activa elektriciteit en gas.

Overige bedrijfsopbrengsten

Onder de overige bedrijfsopbrengsten zijn diensten ten behoeve van groepsmaatschappijen, resultaten uit hoofde van verkopen van materiële vaste activa en de overige opbrengsten verantwoord. Deze zijn verdeeld op basis van de boekwaarde van de activa elektriciteit en gas.

Afschrijvingen

De financiële activa-administratie bevat op actiefniveau een koppeling naar de domeinen. Voor elektriciteit en gas is hierbij tevens onderscheid gemaakt naar transport- en aansluitdienst. Activa die niet rechtstreeks zijn toe te wijzen aan elektriciteit en gas zijn verdeeld op basis van de verdeelsleutel van wel toe te wijzen activa. De betreffende activa zijn verantwoord onder de 'Overige activa'. De afschrijvingen voor de transportdienst elektriciteit zijn vervolgens nader verbijzonderd op basis van het 'Cascademodel' elektriciteit zoals beschreven in de Tarievenscode. De afschrijvingen voor de transportdienst gas zijn verbijzonderd naar hoge- en lage druk op basis van de capaciteit van de aansluitingen.

Overige bedrijfskosten

De bedrijfskosten worden gesplitst naar kosten van de transport- en aansluitdienst. Verbijzondering van de overige bedrijfskosten naar de domeinen heeft plaatsgevonden op basis van de verhoudingen van de kosten van de domeinen zoals verantwoord in de reguleringsdata 2018 en 2017. De verbijzondering binnen het domein elektriciteit naar transport- en aansluitdienst heeft plaatsgevonden op basis van de boekwaarde van de gereguleerde activa per ultimo 2018 en 2017.

De kosten voor transportdienst elektriciteit zijn vervolgens nader verbijzonderd op basis van het 'Cascademodel' elektriciteit. De kosten voor de transportdienst gas zijn nader verbijzonderd op basis van de capaciteit van de aansluitingen. De kosten voor zowel de aansluitdienst elektriciteit als gas zijn nader verbijzonderd op basis van de boekwaarde van de gereguleerde activa per ultimo 2018 en 2017, exclusief de niet rechtstreeks aan elektriciteit en gas toe te wijzen activa.

VOLUME INFORMATIE

In onderstaande tabellen is de volume-informatie over de jaren 2018 en 2017 opgenomen.

VOLUME TRANSPORTDIENST ELEKTRICITEIT

A. VOLUMES NETVLAKKEN HS EN TS	2018	2017
Afneemers TS (25 - 50 kV)		
Vastrecht transportdienst	78	78
kW gecontracteerd per jaar	656.511	715.687
kW max per maand	6.034.517	5.979.812
Afneemers TS (25 - 50 kV) maximaal 600 uur per jaar		
Vastrecht transportdienst	8	8
kW gecontracteerd per jaar	80.750	55.225
kW max per week	789.459	563.896
Afneemers Trafo HS+TS/MS		
Vastrecht transportdienst	178	166
kW gecontracteerd per jaar	574.211	545.224
kW max per maand	5.184.432	4.938.784
Afneemers Trafo HS+TS/MS maximaal 600 uur per jaar		
Vastrecht transportdienst	2	1
kW gecontracteerd per jaar	3.951	3.000
kW max per week	25.474	7.299
B. VOLUMES NETVLAK MS	2018	2017
Afneemers MS (1 - 20 kV) - Distributie		
Vastrecht transportdienst	3.671	3.631
kW gecontracteerd per jaar	1.656.827	1.675.148
kW max per maand	13.827.658	13.704.160
kWh tarief normaal	4.533.480.463	4.548.041.470
Afneemers Trafo MS/LS		
Vastrecht transportdienst	10.366	10.249
kW gecontracteerd per jaar	995.699	1.008.424
kW max per maand	7.556.220	7.512.898
kWh tarief normaal	2.061.872.921	2.075.792.912
Afneemers MS (1 - 20 kV) - Transport		
Vastrecht transportdienst	-	-
kW gecontracteerd per jaar	-	-
kW max per maand	-	-
kWh tarief normaal	-	-

BIJLAGEN - GESEGMENTEERDE INFORMATIE

C. VOLUMES NETVLAK LS	2018	2017
Afneemers LS		
Vastrecht transportdienst	6.717	6.719
kW gecontracteerd	445.984	440.273
kWh tarief laag	279.031.137	274.362.495
kWh tarief normaal	436.166.692	434.019.026
Kleinverbruikers (t/m 3*80 A op LS)		
Vastrecht transportdienst t/m 1*6A LS geschakeld	578.603	586.421
Vastrecht transportdienst t/m 3*80A op LS	2.043.881	2.041.063
Kleinverbruikers (t/m 3*80 A op LS) capaciteitstarieven		
> 3*63A t/m 3*80A	10.036	9.885
> 3*50A t/m 3*63A	14.567	14.570
> 3*35A t/m 3*50A	14.078	13.941
> 3*25A t/m 3*35A	39.029	38.678
t/m 3*25A + alle 1-fase aansluitingen ¹	1.966.171	1.963.990
t/m 1*6A op het geschakeld net	578.603	586.421

¹ Met uitzondering van de 1*6A aansluitingen op het geschakeld net.

De volumes zijn ontleend aan de verantwoording in de reguleringsdata aan de ACM en zijn tevens gebruikt voor de cascadering naar spanningsniveau volgens de tarievencode.

D. VOLUMES BLINDVERMOGEN	2018	2017
kVArh blindvermogen MS en hoger	236.150.739	286.294.617
kVArh blindvermogen lager dan MS	21.173.737	21.467.077

VOLUMES TRANSPORTDEINST PERIODIEKE AANSLUITVERGOEDING ELEKTRICITEIT

A. VOLUMES PERIODIEKE AANSLUITVERGOEDING	2018	2017
Periodieke aansluitvergoeding (per aansluiting)		
t/m 1*6 A	578.603	586.421
> 1*6A t/m 3*25A	1.965.645	1.963.990
> 3*25A t/m 3*80A	82.866	82.336
> 1-fase aansluitingen t/m 1*10A (1)	527	
> 3*80A t/m 175 kVA	11.227	11.068
> 175kVA t/m 1750kVA	4.226	4.184
> 1.750kVA t/m 3.000kVA	38	38
> 3.000kVA t/m 10.000kVA	188	179
Periodieke aansluitvergoeding meerlengte per meter > 25 meter		

VOLUME TRANSPORTDIENST GAS < 16 BAR

A. AANTAL KLEINVERBRUIKERS EN PROFIELGROOTVERBRUIKERS	2018	2017
Kleinverbruikers		
=< 10 m3(n)h, jaarverbruik < 500 Nm3	280.099	285.486
=< 10 m3(n)h, jaarverbruik vanaf 500 Nm3 en < 4.000 Nm3	1.565.209	1.563.559
=< 10 m3(n)h, jaarverbruik vanaf 4.000 Nm3	39.053	40.013
> 10 en =< 16 m3(n)h	7.896	7.942
> 16 en =< 25 m3(n)h	13.222	13.463
> 25 en =< 40 m3(n)h	5.774	5.872
Profielgrootverbruikers		
> 40 en =< 65 m3(n)h	2.230	2.241
> 65 en =< 100 m3(n)h	2.898	2.960
> 100 en =< 160 m3(n)h	1.323	1.362
> 160 en =< 250 m3(n)h	294	315
> 250 m3(n)h	267	298
B. AANTAL TELEMETRIEGROOTVERBRUIKERS	2018	2017
Aantal telemetriegrootverbruikers	2.038	2.053

VOLUME PERIODIEKE AANSLUITVERGOEDING GAS

A. AANTAL AFNEMERS PER AANSLUITCATEGORIE T/M 40 M³(N)H	2018	2017
Lage druk aansluitingen		
0 t/m 10 m3(n)/h	1.884.362	1.889.058
10 t/m 16 m3(n)/h	7.896	7.942
16 t/m 25 m3(n)/h	13.222	13.463
25 t/m 40 m3(n)/h	5.774	5.872
B. AANTAL AFNEMERS PER AANSLUITCATEGORIE > 40 M³(N)H	2018	2017
Lage druk aansluitingen		
40 t/m 65 m3(n)/h	2.267	2.279
65 t/m 100 m3(n)/h	3.028	3.086
100 t/m 160 m3(n)/h	1.760	1.801
160 t/m 250 m3(n)/h	547	562
250 t/m 400 m3(n)/h	581	612
400 t/m 650 m3(n)/h	392	402
650 t/m 1000 m3(n)/h	263	274
1000 t/m 1600 m3(n)/h	114	118
1600 t/m 2500 m3(n)/h	51	51
vanaf 2500 m3(n)/h	48	45

BIJLAGEN - GESEGMENTEERDE INFORMATIE

De aantallen zijn ontleend aan de verantwoording in de reguleringsdata aan de ACM en zijn tevens gebruikt voor de cascadering naar drukniveau.

OVEREENKOMSTEN MET VERBONDEN PARTIJEN

Aan Stedin verbonden partijen zijn de geassocieerde deelnemingen, joint operations en tevens haar bestuurders en commissarissen. Stedin is een volledige dochteronderneming van Stedin Holding N.V. Stedin voldoet aan de in artikel 17b van de Elektriciteitswet 1998 gestelde eisen, wat betreft de financiële verhouding met verbonden maatschappijen.

Transacties tussen de vennootschap en haar deelnemingen die zijn opgenomen in de consolidatie worden geëlimineerd. Deze transacties worden derhalve niet afzonderlijk toegelicht. Op vorderingen met verbonden partijen is geen voorziening voor oninbaarheid gevormd. De vorderingen en schulden zijn niet zeker gesteld en zullen door bankbetalingen worden verrekend.

Binnen het kader van haar normale bedrijfsvoering sluit de vennootschap een aanzienlijk aantal transacties af met de aandeelhouder en verbonden maatschappijen. De verkopen aan en inkopen van verbonden partijen hebben plaatsgevonden volgens voorwaarden die in het normale economische verkeer met derden gebruikelijk zijn. Op grond van artikel 43 lid 6 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 32 lid 7 van de Gaswet, worden hieronder de overeenkomsten gemeld die Stedin kende met verbonden maatschappijen in het verslagjaar 2018, die een bedrag van € 4,5 miljoen te boven gaan.

Onderstaande opsomming geeft inzicht in de betreffende overeenkomsten. Stedin heeft:

- Financieringsovereenkomst gesloten met Stedin Holding N.V.;
- Dienstverleningsovereenkomst gesloten met Joulz Energy Solutions B.V.;
- Overeenkomst tot inhuur van personeel gesloten met Stedin Groep Personeels B.V.

BETER NETBEHEER

We willen beter presteren door de betrouwbaarheid van onze netten te verhogen, onze dienstverlening te verbeteren en de kwaliteit van onze producten en diensten te vergroten.

Betrouwbaarheid van onze netten

Energie is onmisbaar geworden in de wereld waarin wij leven. Daarom werken we aan een duurzaam energiesysteem waarin steeds meer lokaal wordt opgewekt. Een systeem dat ook in de toekomst betrouwbaar en betaalbaar is. Daarom werkt Stedin voortdurend aan het terugdringen van het aantal storingsminuten én aan het voorkomen van verstoringen in de energievoorziening.

Leveringsbetrouwbaarheid blijft hoog

De betrouwbaarheid van de energienetten wordt uitgedrukt in de jaarlijkse uitvalduur. Dit is het aantal minuten (elektriciteit) of seconden (gas) dat de klant gemiddeld in een kalenderjaar geen energietoevoer heeft als gevolg van onvoorziene onderbrekingen (storingen). Formele vaststelling van de uitvalduur elektriciteit en gas vindt plaats door de Autoriteit Consument & Markt. De leveringsbetrouwbaarheid van de netten was met 99,996% onverminderd hoog en behoort daarmee tot de beste ter wereld. De gemiddelde tijd dat klanten zonder elektriciteit zaten, steeg desondanks licht in 2018 naar 19 minuten (2017: 17 minuten). Bij het aardgasnet steeg de onderbrekingsduur van 42 naar 74 seconden.

Investering in de netten

Om het netwerk betrouwbaar te houden, investeerden wij in 2018 € 538 miljoen in onderhoud, vervanging en vernieuwing van de netten. Dit is 18% meer dan in 2017. Als gevolg van de economische groei nam de vraag naar nieuwe aansluitingen met 15% toe. Ook was er een grote groei in reconstructies die nodig zijn voor het realiseren van grote projecten zoals bijvoorbeeld voor snelwegen als de A13/A16 en A27/A12/A1.

Onze netgedreven doelstellingen zijn grotendeels gerealiseerd in lijn met het budget. Op het gebied van gasvervangingen zijn er meer dan 25.000 primaire gasaansluitingen en ruim 120 kilometer brosse leidingen vervangen, beiden meer dan de doelstelling. Voor elektravervangingen hebben we onze doelstelling grotendeels gerealiseerd. Het gaat hierbij om het vervangen van stations en netten en om activiteiten die gericht zijn op de energietransitie zoals het vergroten van de netcapaciteit en het investeren in een intelligent net.

Netstrategie en netbesturing

Dagelijks verwerken we data uit onze netten en assets. Door de inzichten die deze data verschaffen, zorgen we voor een goede, veilige en betrouwbare bedrijfsvoering. Ook kunnen we investeringen, onderhoud en werkzaamheden op basis hiervan plannen en uitvoeren. Veranderingen in het energielandschap en innovaties zorgen ervoor dat netbesturing steeds belangrijker wordt. Door (decentrale) opwekking en elektrificatie verandert het net in een complex energielandschap. De behoefte aan (lokaal) inzicht, digitale bestuurbaarheid en gegevensuitwisseling met andere partijen neemt drastisch toe. We bouwen continu aan ons digitale platform dat diensten en data levert voor beter netbeheer en het nieuwe energiesysteem. Ook in 2018 hebben we geïnvesteerd in netbesturingstechnologie en benodigde vaardigheden.

Hoge kwaliteit producten en diensten

Om in te spelen op de wensen van de klant is het noodzakelijk om te weten hoe onze klanten onze dienstverlening ervaren. Daarom laat Stedin klanttevredenheidsonderzoeken uitvoeren. Ieder jaar leggen

we de lat voor klanttevredenheid hoger. Het streven was dat minimaal 67% van alle klanten van Stedin ons een waardering toekent van 8 of hoger op een schaal van 1 tot 10. Uiteindelijk hebben we onze doelstelling overtroffen en kende 69% van de klanten ons een 8 of hoger toe. Voor het proces van aansluiten is de stijging significant: van 46% in 2017 naar 55% in 2018.

Klantgericht aansluiten

Dit jaar is extra aandacht besteed aan het proces van aansluiten van klanten op het energienet. Om zo veel mogelijk aan klantwensen te voldoen, heeft Stedin Groep het aansluitproces anders ingericht en wordt er beter gecommuniceerd over de status en de voortgang van het proces. Dit blijkt ook uit de klanttevredenheidscijfers.

Aanbieden slimme meters

Begin 2015 zijn we gestart met het grootschalig aanbieden van slimme meters. Tot eind 2020 bieden de netbeheerders alle klanten met een gereguleerde kleinverbruikersaansluiting een slimme elektriciteits- en gasmeter aan. Het maatschappelijk streven is dat eind 2020 minimaal 80% van de huishoudens is voorzien van een slimme meter. Dit jaar hebben we bij 345.013 klanten een slimme meter aangeboden. Dit is net iets meer dan de doelstelling. Bij 80,6% van deze klanten is de slimme meter geplaatst. Het is nog steeds een haalbare doelstelling om in 2020 bij 80% van onze kleinverbruik klanten een slimme meter te hebben geplaatst. In 2019 zijn er 336.600 aanbiedingen gepland.

DISCLAIMER

Dit document kan toekomstgerichte uitspraken en vooruitzichten bevatten, herkenbaar aan bewoordingen als “voorzien”, “voornemens”, “schatting”, “veronderstellen”, “verwachten” of de negatieve equivalenten van deze termen en andere vergelijkbare uitdrukkingen. Dergelijke toekomstgerichte uitspraken en vooruitzichten zijn gebaseerd op actuele verwachting en aannames over verwachte ontwikkelingen en andere factoren die van invloed kunnen zijn op Stedin Netbeheer B.V. Dit zijn geen historische feiten of garanties voor toekomstige prestaties. Werkelijke resultaten en gebeurtenissen kunnen afwijken van de huidige verwachtingen door factoren zoals economische trends, technologische ontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving, gedrag van leveranciers en afnemers, valutarisico's, fiscale ontwikkelingen, financiële risico's of politieke, economische en sociale omstandigheden.

Anders dan op grond van verplichtingen op basis van wet- en regelgeving, verwerpt Stedin Netbeheer B.V. iedere verplichting of aansprakelijkheid om vooruitzichten en prognoses in dit document te herzien of aan te passen naar aanleiding van nieuwe informatie, toekomstige gebeurtenissen of anderszins, of om dergelijke aanpassingen of herzieningen publiekelijk bekend te maken.

Bepaalde onderdelen van de Jaarrekening zijn door onze accountant gecontroleerd. In de paragraaf Controleverklaring van de onafhankelijk accountant staat beschreven welke onderdelen en op welke wijze deze onderdelen door de accountant zijn gecontroleerd en beoordeeld.